TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ
TURKISH WIND ENERGY ASSOCIATION

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI

Türkiye Rüzgar Enerjisi Sektör Buluşması

İşletmede ve İnşa Halindeki Rüzgar Enerji Santralleri
Ankara, 17 Ocak 2012

TÜRES 2012/1

TOPLANTI SONUÇ RAPORU

DÜŞÜK RÜZGAR HIZINDA YÜKSEK
VERİM NORDEX 'N117/2400'.
Düşük rüzgarlı bölgelerde yüksek elektrik üretimi için tasarlanan N117/2400, rüzgar enerjisi sektörüne yeni standartlar getiriyor. Daha büyük ve hafif kanat tasarımı ile sınıfının en verimli rüzgar türbini üretime başladı.
www.nordex-online.com/N117
NORDEX
We've got the power.

ÖNSÖZ

Saygıdeğer Rüzgar Enerjisi Sektör Katılımcıları,

TÜREB olarak 17 Ocak 2012 Salı günü Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 1 Nolu Salonda Türkiye Rüzgar Enerjisi Sektör Buluşması (TÜRES 2012/1) "İşletmede ve İnşa Halindeki Rüzgar Enerjisi Santralleri"konulu toplantımızda 30'dan fazla firmanın Genel Müdür/CEO, Yönetim Kurulu Başkanları veya Yönetim Kurulu Üyelerinden oluşan en üst düzeydetemsilcilerinin katılımlarıyla ve 80 den fazla katılımcı ile EPDK Başkanı Sn. Hasan KÖKTAŞ, TBMM Enerji Komisyonu Başkanı Sn. Mahmut Mücahit FINDIKLI ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sn. Taner YILDIZ' ın katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

İşletmede ve inşa halindeki rüzgar enerji santrallerinin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri ile sektörün görüşleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB), Enerji İşleri Genel Müdürlüğü (EİGM), Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ), Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü (Eski Elektrik İşleri Etüt İdaresi-EİE) ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) ile ilgili kurum ve kuruluşlara en üst düzeyde aktarılmıştır.

Sektör toplantımız ayrıca firmaların rüzgar enerji santrali projelerinin yürütülmesi sürecinde edindikleri deneyimleri ve önemli noktalarda gerçekleştirdikleri ilerleme ve başarıları paylaşmalarına olanak yaratmıştır. İşletmede ve İnşa Halindeki Rüzgar Enerjisi Santrallerinin sorunlarını aktarmak üzere katılan temsilciler tecrübelerini paylaşmışlardır. Toplantıda kamudan en üst düzey yetkililere doğrudan aktarılan bu tecrübelerle ilgili bilgiler değerlendirerek gelecek süreçlere kılavuz çerçeveler oluşturmuşlardır. Ayrıca ilgili kamu kurum ve kuruşlarından, gerekli düzenlemelerin tamamlanması yönünde söz alınmıştır.

Toplantımızda görüşülen konular bu kitapta raporlanmış olup, ilgili kurum ve kuruluşlara verilecek ve kamuoyuna sunulacaktır.

Türkiye Rüzgar Enerjisi Sektör Buluşması (TÜRES 2012/1) "İşletmede ve İnşa Halindeki Rüzgar Enerjisi Santralleri" konulu toplantımıza destek veren kurum ve kuruluşlara, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın gösterdiği misafirperverliğe, toplantımızda bizlere destek veren ve katılımları ile bizleri onurlandıran siz değerli misafirlerimize ve değerli konuşmacılarımıza teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ (TÜREB)
Mustafa Serdar ATASEVEN
Yönetim Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ.....7
AÇILIŞ KONUŞMALARI.....9
PLAKET TÖRENİ.....17
SEKTÖRÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....19
TÜREB'E E-POSTA YOLUYLA BİLDİRİLEN GÖRÜŞLER.....45
SONUÇ BİLDİRGESİ.....52

YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB) olarak, İşletmede ve İnşa Halindeki Rüzgar Enerji Santrallerinin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri konusunda, üst düzey şirket yetkililerinin toplantıya katılan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sayın Taner YILDIZ, TBMM Enerji Komisyonu Başkanı Sayın Mahmut Mücahit FINDIKLI ve Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı Sayın Hasan KÖKTAŞ, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Sayın Zafer Benli' ye ilk ağızdan aktardıkları, sorunlar ve çözüm önerileri ile Türkiye Rüzgar Enerjisi Sektörünün gelişimine katkı sağlayacak görüşler şöyledir;

1-)Yerli Katkı ile ilgili Kanun çıktı, yönetmelik yayınlandı ancak bu şekli ile uygulanabilir değil. Yerli katkı ile ilgili uygulanabilir ikincil mevzuatların düzenlenerek, hayat geçirilmesi önerildi.

2-)Katkı payları ile ilgili 2 yöntem önerildi; bunlardan bir tanesi mevcut yapılmış RES katkı paylarının belli bir yüzdeye, elektrik satış fiyatının yüzdesine, bağlanarak proje finansmanlarındaki belirsizliklerin ortadan kaldırılması ikinci yöntem ise bundan sonraki süreçte de MW başına peşin ödeme yapılmasının uygun olacağı dile getirildi.

3-)1 Aralıktan itibaren uygulamaya geçen gün öncesi fiyat uygulaması Rüzgar santralleri açısından sıkıntılı. Rüzgar santralleri gün öncesi üretim tahmini en zor yapılan santraller. Dünya ortalaması %15 ile 18 arasında bir yanılmayı içeriyor. Türkiye'de de özellikle rüzgar sahaları zor sahalar, yani biz daha düzgün rüzgarlı açık deniz sahalarına sahip değiliz. Türkiye'deki karmaşık ve zor sahalarda tahmin iyice zor. Burada uygulamaya geçen gün öncesi fiyat sisteminde, yanılgı payımız da yine %17-18'e çıkıyor ve dolayısıyla bununla beraber bir dengesizlik oluşturduğumuz için eski uygulamaya nazaran cezalandırılmış oluyoruz. Bunun yeniden gözden geçirilmesinin doğru olacağı ifade edildi.

4-)Rüzgar yatırımlarının yoğun olduğu yerlerde valilik, belediyeler, özel idareler, il orman müdürlükleri, il çevre müdürlükleri ve diğer idari kuruluşlar başta olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşlara bilgilendirme şeklinde ziyaretler yapılıp süreç ve yönetmelikler anlatabilir. İkinci olarak, santrallerin inşası sırasında uygulama hızını arttırmak için, özellikle belediye sınırları içerisinde dikilecek türbin yerleri ile ilgili imarı, yerel belediyelerden almak gerekiyor. Acaba, tek bir elden imar düzenlemesi yapılabilir mi? Bu şekilde inşa sürecinin 6-7 ay, hatta 12 aya kadar daha erkene çekilebiliyor olacağı ifade edildi.

5-)Radar sistemiyle ilgili bir standardın olmadığı, bununla ilgili bir standardın oluşturulması gerektiği ve radar problemleri gündeme geldi. 27.12.2010 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve TÜBİTAK arasında "Teknik Etkileşim Analizi" metodolojisini belirleyen "Rüzgar Enerji Santrallerinin Kurulmasının Haberleşme, Seyrüsefer ve Radar Sistemlerine Olan Etkileşimi Konusunda İzin Süreçlerinin Oluşturulmasına İlişkin Protokol" imzalanmıştır. Genelkurmay Başkanlığı tarafından tüm rüzgar enerji santrallerine bu çalışma sonuçlanıncaya kadar hiç bir santralin tesis edilmemesi gerektiği aktarıldı.

6-)Doğru fizibilitelerin olması gerektiği, dolayısıyla doğru yatırım yapılması anlamında öneminin büyük olduğu belirtildi.

7-)Santrallerin bakım ve onarımları gündeme geldiğinde, 2023 yılında 20.000 MW için insan kaynaklarına yatırım yapmamız gerektiği teşvik edilmesi gerektiği söylendi.

8-)YEKDEM ile ilgili özellikle ilk defa işletmeye girecek santrallerde 31 Ekim tarihini kaçırdıktan sonra bir sonraki yıl 31 Ekim'i beklenmesi gerektiği dile getirildi

9-)Lisanlarla birlikte Kamu Yararı yazısı verilirse işlemlerde kolaylık sağlanacağı söylendi.

10-)Halk tepkisi RES'ler için de maalesef oluşmaya başladı. Bununla ilgili destek ve önlem alınması gerektiği ifade edildi.

11-)Özellikle türbin yolları ile ilgili Tip projeler üretilmesi ve bütün santrallerde bu tip projelerin uygulanması önerildi.

12-)TEİAŞ başkanlığında ya da TEİAŞ koordinatörlüğünde bütün havzalarda bir yol haritası çizilerek ilerlenmesi gerektiği söylendi.

13-)Elektrik borsası ile ilgili olarak gerçekçi fiyatların yansıması ve kaynağına bakılmaksızın bütün üreticilerin aynı piyasada ticaretini yapabilmesi ve birçok yatırımcının endişe kaynağı olan finans roblemlerine, bu şekilde bir faydası olacağını önerildi.

14-)Damga vergisi ile ilgili örnek verilerek RES' lere verilen teşviklerin az olduğu belirtildi. HES projelerinde DSİ ile yapılacak katkı payı anlaşmalarında damga vergisi muafiyeti varken, RES projeleri için TEİAŞ'la yapılan katkı payı anlaşmalarında damga vergisi muafiyetinin olmadığı belirtildi. HES projelerinde DSİ ile yapılan katkı payı anlaşmalarında herhangi bir rakam yoktur. Ancak RES projelerinde TEİAŞ ile yapılan katkı payı anlaşmalarında tahmini bir bedel olduğu için o bedelin üzerinden damga vardır diyen çıkabilir. Bu tür durumların sektörü yargıya kadar götürülebileceği ama sonuçta uzlaşmazlık, uyuşmazlık ortaya çıkabileceği belirtildi.

AÇILIŞ KONUŞMALARI

Mustafa Serdar ATASEVEN, TÜREB Yönetim Kurulu Başkanı

Türkiye Rüzgar Enerjisi Sektör buluşmasına hoş geldiniz. Bu toplantımız, 2012 yılının ilk sektör buluşması. Sayın Bakanımız, Enerji Bakanlığımız bize ev sahipliği yapıyorlar, bundan dolayı kendilerine çok teşekkür ediyoruz.

Sektör buluşmamızın programından kısaca bahsetmek istiyorum. Öncelikle Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği olarak kendimizi tanıtmaya, anlatmaya çalışacağız. 2011 yılı sonu itibariyle Türkiye'deki rüzgar sektörünün bir fotoğrafını çektik, öncelikle bu konuda bilgi vermeye çalışacağız. Daha sonra Sayın Enerji Komisyonu Başkanımız Mahmut Mücahit Fındıklı Bey sizlere hitap edecek. Akabinde de Sayın Bakanımızın konuşmasını izleyeceğiz.

TÜREB, 1992 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. Bu tarih önemli, çünkü dikkat ederseniz, 1992 yılında rüzgar konusunun önemi anlaşılmaya başlamış ve Enerji Bakanlığı'na bağlı olarak Elektrik İşleri Etüt İdaresi içerisinde Birlik oluşturulmuş. Bakanlar Kurulu kararıyla başına "Türkiye" eklenmiş. Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği'nin asıl amacı, ülkemizdeki rüzgar potansiyelini ekonomiye kazandırmaktır. Bu anlamda da bütün kamu kuruluşları ve özel sektörümüzle koordineli çalışmalar yürütmekteyiz. Kamu kuruluşlarıyla özel sektör arasında da bir köprü görevi görüyoruz.

Yönetimimizde, tüzüğümüz gereği, eski ismiyle Elektrik İşleri Etüt İdaresi, yeni ismiyle Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nden en az bir görevlinin olması gerekmektedir. Biz yönetimimizde de denetim kurullarımızda da üyelerimizi kamudan seçtik. Bir temsilci EPDK'dan bir temsilci TEİAŞ'tan bir temsilci de Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nden seçtik.

Proje ve faaliyetlerimizden kısaca bahsetmek istiyorum. İlk faaliyetimiz "Türkiye Rüzgar Enerjisi Santral Atlası"ydı. 2011 Mayıs sonu itibariyle atlasımızı yayınladık. TÜRSAT 2011 santral atlasımızda, işletmede olan rüzgar santrallerini, inşa halinde olan rüzgar santrallerini ve Mayıs 2011 tarihi itibarıyla da lisans almış rüzgar santrallerini görmektesiniz. Atlasın yeni versiyonunu bugünlerde tamamlamak üzereyiz. Şubat ayı itibariyle TÜRSAT 2012'yi de sektörün hizmetine sunacağız. Diğer bir etkinliğimiz ise, TÜRES yani bugün yaptığımız gibi sektör buluşması toplantıları. Buradaki amacımız da Türkiye'deki rüzgar sektörüyle ilgili paydaşları bir araya getirmek ve katılımcı bir ortamda tartışarak raporları ortaya koyabilmek. İlkini yine Bakanlığımızın misafirperverliğinde Enerji Bakanlığı konferans salonunda gerçekleştirdik. Amacımız da yerli katkıyla ilgili yönetmelik yayınlanmadan önce sektörün geri dönüşlerini almaktı. TÜRES 2011-1 Sektör Toplantısı 400 kişinin üzerinde bir katılımla gerçekleşti, raporlandı, ilgili kurum ve kuruluşlara dağıtıldı. Yerli katkıya rüzgar enerjisinde gerçekten çok büyük önem veriyoruz. Bugünkü toplantıda da asıl vurgulamak istediğimiz konulardan birisi de budur. Bir diğer sektör buluşmamız; Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nde 6 Ekim 2011 tarihinde düzenlediğimiz toplantıydı. Bu toplantıda da EPDK'da taslak halinde bulunan Rüzgar ve Güneş Ölçüm Tebliğiyle ilgili sektörün geri dönüşlerini aldık. Bir diğeri ise, AKRES-NORDEX Rüzgar Santrali teknik gezisiydi. Gerek kamu, özel sektör ve sanayicilerimiz tarafından gerekse de üniversite öğrencilerimiz tarafından oldukça beğeni ile söz edilen bir etkinlik oldu, aldığımız geri dönüşler bizleri de çok mutlu etti. Türbin üreticilerimizden NORDEX'in sponsorluğunda o dönemlerde en son açılmış olan AKRES rüzgar santraline İstanbul'dan bir otobüs Ankara'dan bir otobüs kaldırdık, İzmir ve Manisa'dan da kendi imkanlarıyla katılımcılar geldi, hep beraber bir kahvaltı yaptık, sonra AKRES Rüzgar Santralini gezdik, santralde, şalt sahasında ve operasyon merkezinde teknik bilgiler aldık. Daha sonra öğle yemeğinin ardından geri dönüşe geçtik. Bunun devamını diğer türbin üreticilerimizle birlikte de yapmak istiyoruz. Aslında önemli olan da 15 Haziran'da bu salonda bulunan herkesin katılımıyla Dünya Rüzgar Gününü bir rüzgar santralimizde kutlamak istiyoruz.

Katıldığımız etkinlikler geçen yıl içerisinde, bunlardan üçü bizim için çok önemli, TIREC 2011-Turkish International Renewable Energy Conference, RENEX ve İkinci Rüzgar Zirvesi. Burada oldukça yoğun katılımlı yabancı yatırımcılar ve birçoğunuzun yabancı yatırımcı ortakları vardı. Bu etkinliklerdeki amacımız da bizim rüzgar potansiyelimizi, ülkemizdeki rüzgar potansiyelini ve rüzgar sektörünü yabancı yatırımcıya anlatmaktı. 2012 yılında katılacağımız 2 önemli etkinliğimiz var. Bunlardan bir tanesi her yıl Avrupa Rüzgar Enerjisi Birliği tarafından düzenlenen, Avrupa Rüzgar Enerjisi Konferansı. Bu sene Danimarka'da düzenleniyor; bu anlamlı çünkü Danimarka rüzgarın doğduğu ülke. Biz de Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği olarak stand açıp ülkemizi temsil etmek istiyoruz. Bir diğeri ise her iki yılda bir yapılan HUSUM Wind Energy Conference. Burası da oldukça yoğun ilgi gören bir fuar merkezi ve yabancı yatırımcılar açısından da önemli bir etkinlik. Bu standımızda iki tane Başbakanlık Yatırım Ajansı'ndan uzman arkadaşımızı, bir tane Enerji Bakanlığı'ndan uzman arkadaşımızı, bir tane Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'ndan uzman arkadaşımızı, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. den bir uzman arkadaşımızı, bir de Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğün'den uzman arkadaşımızı alıp bir heyet kurarak rüzgar sektörünü direk ilk ağızdan yatırımcılara anlatmak istiyoruz. Bu anlamda bizleri kurumlarımız da desteklerse, çok mutlu oluruz.

"Wind Business in Turkey" başlıklı ve Türkçe ve İngilizce olarak yayınlanacak olan bir kitapçık hazırlığımız var. Mart sonu itibarıyla tamamlayıp bu etkinliklerimizde dağıtımını yapacağız.

Bir diğer çalışmamız da "Türkiye Rüzgar Enerjisi Yol Haritası". Özellikle sanayicilerimiz ve sektöre yeni girmek isteyen yabancı yatırımcıların buna çok ihtiyacı var. Bunu da Enerji Bakanlığımızın Strateji

Geliştirme Başkanlığı ile birlikte yürütmek istiyoruz. Amacımız da rüzgar sektöründe neredeydik, şu anda neredeyiz, ilerde ne olacağız... İleriye doğru da en az 20 yıllık bir projeksiyon yapmak istiyoruz. Buradan da kurumlardan ve özel sektörden katılım sağlayıp 2 - 6 Nisan haftası uygunsa aynı kadroyla EPDK Başkanlığımızın sergi salonunda bütün katılımcılarla birlikte deklare etmek istiyoruz.

Bir diğer etkinliğimiz de 7-9 Kasım 2012 tarihlerinde Haliç Kongre Merkezi'nde yapılacak olan "Türkiye Rüzgar Enerjisi Konferansı". Bu etkinliğimize Avrupa ülkelerinin Enerji Bakanlarını, Orta Doğunun Enerji Bakanlarını ve Kuzey Afrika ülkelerinin Enerji Bakanlarını ve düzenleyici kuruluşlarını davet edip Türkiye'yi rüzgar konusunda da bir merkez haline getirmeye çalışıyoruz. Çünkü ülkemiz rüzgar potansiyeli açısından oldukça verimli. Konumu dolayısıyla da Avrupa, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'ya hitap edebilmesi nedeniyle rüzgar konusunda merkez olabilecek konumdadır.

Diğer bir çalışmamız ise, "Avrupa Rüzgar Enerjisi Birliği Konferansı 2014"ü Türkiye'de yapabilmek. 2014 yılı için çalışmalarımız sürüyor. Brüksel'e önümüzdeki haftalar içerisinde bir ziyaretimiz olacak, 2014'ü de Türkiye'de yapmak istiyoruz.

Rüzgar sektörüne personel yetiştirmek adına daha birçok etkinliğimiz ve seminerlerimiz var, ancak fazla vaktinizi almamak adına bunları hızlı geçiyorum. Türkiye Rüzgar Enerjisi Başvuru Kitabı hazırlığı içerisindeyiz. Ve Genç TÜREB projemiz; özellikle genç arkadaşlarımızı rüzgar konusunda bilinçlendirmek ve üniversitelerimizdeki rüzgar kulüplerimizi bir çatı altında toplayabilmek için Genç TÜREB adı altında bir öğrenci üyelik sistemimiz var, öğrencilerden ücret almıyoruz ve öğrenci arkadaşlarımızın da TÜREB'in imkanlarından faydalanmasını sağlıyoruz. Ayrıca TÜREB dergimizi çıkartıyoruz, Nisan ayının ilk haftasında yayınlamayı planlıyoruz.

2011'deki gelişmeler, yenilenebilir enerji kanunundaki değişiklik, sektöre bir hareketlilik getirdi. Bunun akabinde yerli katkı payı ile ilgili yönetmeliğin yayınlanması, arkasından lisanssız elektrik üretimi yönetmeliğinin yayınlanması ve en önemlisi de 1 Kasım 2007 tarihinde rüzgar müracaatlarının TEİAŞ tarafından Eylül ortası itibarıyla başarılı bir şekilde sonuçlandırılmış olması, rüzgar sektörünün önünü açtı. Aynı zamanda EPDK'nın da rüzgar ve güneş ölçümüyle ilgili tebliğ taslağı var, bu da yeni müracaatların da önümüzdeki dönemde açılacağını gösteriyor. Bu kanuna baktığımızda bizim açımızdan iki önemli mihenk taşı vardı. Bunlardan bir tanesi daha önce tarife sistemimiz yoktu, bu kanunla birlikte tarife sistemimiz geldi, bir diğeri ise, yerli teşvik. Bu gerçekten ülkemizde hem rüzgar enerjisi sektörünün gelişimine hem de rüzgar sanayisinin gelişimine katkı sağlayacak en önemli unsurlardan biridir ve bu konunun geliştirilmesi üzerinde durulması gerektiğini düşünüyoruz.

Bugün itibarıyla baktığımızda 1 Kasım 2007 öncesinde toplamda 3527 MW 93 projeyle verilmiş lisansımız vardı, bunun 1702 MW'ı, 2011 yılı sonu itibarıyla işletmede olan rüzgar santrallerimizdir. 600 MW ise inşa halinde olan rüzgar santrallerimizdir. 1 Kasım 2007 müracaatlarına baktığınızda, 2027 MW tekli projemiz var, 5544 MW da TEİAŞ yarışmaları sonucunda 147 proje lisanslandı veya önümüzdeki dönemlerde lisanslanacak. Genel tabloya baktığınızda, yatırım anlamında 11.000 MW'ın üzerinde şu anda lisanslanma yolunda olan rüzgar potansiyelimiz var. Ekonoteknik potansiyelimiz ise Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nün açıklamasına göre 48.000 MW. Enerji Bakanlığımızın Enerji Strateji Belgesi'nde de 2023 hedefimiz 20.000 MW. Bugünkü konum itibarıyla yani 11.000 MW ile bile şu anda Avrupa'nın en büyük rüzgar pazarıyız. Bunu en iyi şekilde yerli yan sanayimizde değerlendirmemiz lazım. Biz bunun önemine özellikle dikkat çekmek istiyoruz. Evet, yerli katkı payı kanunla geldi, yönetmeliğimiz de çıktı. 17 Mayıs 2011 tarihinde Enerji Bakanlığımızın Konferans Salonu'nda düzenlediğimiz yerli katkıyla ilgili toplantı sonuçlarında dört ana madde ortaya çıktı. Bunlardan bir tanesi, yerli üretimle ilgili çabuk işleyen bir prosedür oluşturmak. (Sanayi Bakanlığı'nda bunun uygulamaları var.) Bunu hızlı bir şekilde sonuçlandırmak. Bir diğeri de kanunda belirtildiği gibi, biliyorsunuz 2015 yılına kadar işletmeye giren santraller yerli teşvikten faydalanıyor. Ama bugüne baktığımızda bir türbin üretici firmanın karar alması nereden baksanız bir yıl, yer seçimi yapıp fabrikayı kurması aşağı yukarı iki yıl. İlk türbinini üretip sahada yer alması da nereden baksanız bir iki yıl alıyor. Kaldı ki bunu bir kenara bırakalım 11 bin MW lisanslanacak olan projemiz var. Bu projelerimizde de bildiğiniz gibi EPDK tarafından 12 ila 24 ay arasında inşaat izni dönemi veriliyor.

Bu argümanları dikkate aldığımızda, bu 11 bin MW'ımız 2015 de işletmeye girecek rüzgar santralleri için yetişmiyor. Sayın Enerji Komisyonu Başkanımıza düşen görev de bu oluyor diye düşünüyoruz. 2015'e geldiğimizde bunu 2020 yılına uzatmak çok fazla anlamlı olmayacaktır. Bu amaçla 2020 yılına bugünden uzatılmasını ve dikkate alınmasını rica ediyoruz.

Sayın Bakanımızdan da özellikle yönetmelikte dikkate almasını istediğimiz bir şey var. Yerli teşvikte şu anda tamamı yerli diye bir unsur var. Otomotiv sektörü de ülkemizde böyle gelişti. Öncelikle yerli komponent veya yurt dışı menşeli komponent olmasına bakılmaksızın en azından 3 - 5 yıl gibi bir geçiş süresinde yurt dışından da getirilse, bunu yerli teşvik kapsamında değerlendirelim. Montaj sanayimiz gelişsin; çünkü rüzgar sektöründe en fazla istihdam montajda yaratılıyor. Montaj sanayi geliştikten sonra 11.000 MW'ı yerli yan sanayicilerimizle yapalım istiyoruz. Zaten bizim sanayicimiz girişimci ve istekli. Sanayicilerimizden de örneklerimiz var, onlar da aramızdalar, bunlar ülkemizde teşvik gelmeden önce yatırım yapıp üretim yaptılar. O anlamda da bu konuda da yardım bekliyoruz, destek bekliyoruz.

Taner YILDIZ, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Bizimki aşırı yerli olmuş o zaman.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Biraz öyle olmuş Sayın Bakanım, ama yani bu konu üzerinde farklı çalışmalar var, yüzdeler konuşuluyor ama bırakın rüzgarın önünü bir açalım, yerli sanayicilerimizle açalım. Emin olun, işte yabancı türbin üreticilerimiz de burada. Eğer yerli sanayiciler, onlara rekabet edebilecek koşullarda komponent sunarlarsa, elbette yerli sanayiyi tercih edeceklerdir. Lojistik maliyetinden de kurtuluyorlar. Kaldı ki, kanat ve kule üretimimiz ülkemizde var, bu anlamda yalnız ufak bir daha düzeltme gerekiyor. Yurt dışından gelen komponentlere de KDV muafiyeti sağlamamız gerekiyor. Yoksa yatırım teşvik belgesi kapsamında, bütün yatırımcılar yine yabancı türbinleri tercih edeceklerdir; çünkü orada KDV muafiyeti var. Dengelemek için yani aynı teraziye aynı kefeye koymak için komponentlere de KDV muafiyeti sağlamak gerekiyor.

Ben çok teşekkür ediyorum. Özellikle belirtmek istediğim bir şey daha var; sunumlarımızda kullanılan bütün görseller, ülkemizdeki rüzgar santrallerinden alınmıştır.

İzninizle şimdi sözü, Sayın Enerji Komisyonu Başkanımız Mahmut Mücahit Fındıklı'ya bırakıyorum.

Mahmut Mücahit FINDIKLI, TBMM Enerji Komisyonu Başkanı

Ben teşekkür ediyorum, Sayın Bakanım, EPDK Başkanımız, Enerji Bakanlığımızın değerli bürokratları, sektörümüzün çok değerli temsilcileri. Bugün rakamlarla yani rüzgarda şu kadar ürettik, buraya geleceğiz diye uzun uzun konuşmaktan ve tereciye tere satar durumuna düşmekten çıkıyorum. Sayın Bakanım zaten anlatacak. Ama tespit ettiğimiz şey şu, bizler Enerji Komisyonu milletvekili arkadaşlarımız, iktidar-muhalefet, hepimiz bir aradayız. Bugün milletvekillerimizle beraber komisyon üyesi arkadaşlarımız da burada. Buradan çıkacak bütün sonuçları çok ciddi anlamda değerlendireceğimizi bilmenizi isterim. Sayın Bakanımız sağ olsun, konuyla alakalı… Daha önce de benim için şanstı beraber komisyonda çalışma imkanımız da oldu. Bu yenilenebilir enerji konusunda, gerek Soner Aksoy Hocam, gerekse Sayın Bakanımızın bu kanunun çıkmasında çok büyük emekleri oldu. Sektör adına hepiniz adına bir kere ona teşekkür ediyoruz.

Hiç olmayan bir veya iki tane sektör temsilcisi ile bir araya geliyorken, bugün bu salonda ekonomik olarak baktığımda da çok büyük bir kitle var. Teknik anlamda da baktığımda çok büyük firmalarımız var, bununla gurur duyuyoruz. Sayın Bakanım, 20.000 MW 2023 hedefi koyduk. Buna nasıl ulaşacağız? Sektörümüzün problemleri nelerdir? Biz bu 20.000 MW'ı hayata geçireceğimiz zaman yola çıktığımızda bu teknolojinin de Türkiye'ye gelmesini ve bu teknolojinin de Türkiye'de yerleşmesini istedik. Bunun için de başta zatıaliniz olmak üzere bir teşvik mekanizması da beraberinde getirdik. Hedefimiz, bu 20.000 MW'ın hiç olmazsa büyük bir kısmını, yapabildiğimiz kadar kısmını yerli imalatla gerçekleştirelim. Bu 20 milyar dolarlık bir pazarı geçtikten sonra Kuzey Afrika ülkeleri bizim önümüzde yeni bir pazar gibi görünüyor. Bizim bütün gayretimiz ve hedefimiz; Türkiye'yi, bu konuda operasyon yapabilecek firmalarımızı, Orta Doğu'ya ve Kuzey Afrika ülkelerine, uluslar arası arenaya nasıl çıkarırız? Bu hedefe ulaşabilmek için 3 tane büyük problemimiz var. Sayın Bakanım, özel sektördeki arkadaşlarımızın komisyon olarak tesisine de gittik, imalat yapan arkadaşlarımızın tesislerini de gezdik, yerinde gördük, onların misafirperverliği için şimdiden teşekkür ediyorum. Birçok arkadaşımızla komisyonda bir araya geldik, sektör temsilcileriyle bir araya geldik, onların dertlerini dinledik ve sahada da gördük. Şimdi birinci problemimiz şu; özel sektörün zaman kavramıyla bürokrasinin zaman kavramı arasında çok ciddi makas farkı var. Özel sektör krediyi temin ediyor, işe başlayacak, "Orman Bakanlığı'ndan alacağımız bir ruhsatı üç aydır bekliyoruz alamıyoruz", şikâyetlerin en başında bu geliyor. Yani biz bir şekilde bu işin bürokratik kısmındaki zaman kaybını tek ofis modeliyle bir merkeze toplayabilirmiyiz? Bunun sektör tarafından datartışılması lazım. Yni sektör yatırım yapacağı zaman enerji Bakanlığı bünyesindeki ilgili yetkili bir kuruma başvuru yapsın. Bunu Organize Sanayi Bölgelerinde yaptık, bütün yetkiyi müdürlere verdik, Organize sanayi Bölgelerine müracaat edenler en kısa sürede ruhsatlarını alıyorlar, projelerini tasdik ediyorlar; benzer uygulamayı Enerji Bakanlığı'nda da gerçekleştirelim. Bir kere bu zaman israfını burada önlememiz lazım. Çünkü bu zaman israfı, firmalarımızı yatırım kredilerinde çok ciddi anlamda sıkışık ve maliyetli konuma getiriyor. Bunu bir kere çözmemiz lazım. İki; kanunda yerli yatırımcıya yerli imalata bir takım ek teşvik olsun diye destekler verdik. O fiyatlar onları kurtaracağı anlamında değil ama o teknolojiyi getirmek adına verdik. Ama uygulamada bunu bir kere tarif etmemiz lazım. Yani yerli sanayi ne demektir? Yerli üretim nedir? bunu tarif etmemiz lazım. Kamu ihale kurumunda var bu tabir, başka kurum şeylerde kanun maddelerinde geçiyor, bunun tarifini yapmamız lazım, tek bir tarif olması lazım. Kanat üretiyoruz, kanatın içerisinde, bir takım ahşap parçalar kullanıyoruz. Bu ahşap parçalar ekvatorun bir aralığında yetişiyor, başka dünyanın hiç bir yerinde yok. Dünya da oradan alıyor, kanat üreticisi de bu ahşabı oradan alıyor ama bu kanadı yerli saymıyoruz diyip üstünü çizebiliyoruz. Bu verdiğimiz teşvikleri işler hale getirebilmek için bizim mutlaka bu işi çözmemiz lazım. Yine jeneratör üretiminde; o dişli mekanizmasını belki üretemiyor olabiliriz ama o jeneratörü üretebiliriz, dökümünü yapabiliriz, sargılarını, rotorlarını sarabiliriz, bütün bunları Türkiye'de yapabiliriz, kanadı yaptığımız gibi, kuleyi yaptığımız gibi, beton kuleyi, çelik kuleyi yaptığımız gibi yapabiliriz. Ama bunların işleyiş biçimini yani teşvik edilecek unsurları çok pratik hale getirmeliyiz. Bir diğer konu, dışarıdan ithal edeceğimiz o ufak tefek parçaların da biraz evvel başkanımız da söyledi, onların KDV muafiyetlerini de çözmeliyiz. Bir başka önemli sektörün karşılaştığı problem, bizim komisyon olarak tespit ettiğimiz; teşvik süresi. Teşvik süresini şu tarihten itibaren yatırım yaparsanız, şu tarihte de üretime geçerseniz 5 yıl süreyle size bunu vereceğiz diyoruz. Bunu böyle de yapmayabiliriz. Yani burayı da çok pratik bir hale getirip o tek ofiste bu yatırımı yapacak arkadaşlara lisanslarını verirken bu teşvik belgelerini de beraberinde verelim, imalata geçtikleri günden itibaren hangi süreyle bu teşvikleri vereceksek onu gerçekleştirsin. Gerçekleştiremedi mi, gerçekleştiremediyse zaten onu da ödemeyiz. Bunu da çok pratik hale getirebiliriz diye düşünüyorum. Sektörde Sayın Bakanımızın hakikaten sektörle ilgili özellikle rüzgarla, yenilenebilir enerji sektörüyle ilgili çok engin tecrübeleri var ve bu problemleri bizlerden çok daha iyi biliyor. EPDK Başkanımız, uygulamadaki Müsteşar arkadaşlarımız ve Yenilenebilir Enerji Genel Müdürümüzle buradaki problemleri alırız. Bizler komisyon olarak bu sektörün gelişmesi büyümesi ve dünyada operasyonel firmaların bu salonun içerisinden bir tane, üç tane, on tane çıkabilmesi noktasında her türlü katkıyı vereceğimizi şimdiden bilmenizi isterim. Bize gelecek her türlü öneriye açığız. Bakanlığımızdan gelecek bu tip düzenlemelere bu sektöre inanarak güvenerek girdiğiniz için hepinizi tebrik ediyor başarılarınızın devamını diliyorum.

Taner YILDIZ, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Sayın TBMM Enerji Komisyonu'nun değerli eski ve yeni başkanları, milletvekili arkadaşlarım, değerli komisyon üyesi arkadaşlarımız, EPDK'nın Başkanı ve değerli üyeleri, Dünya Enerji Konseyi Türk Milli Komitesinin Başkanı, kamu ve özel sektörün değerli temsilcileri, kıymetli basın mensupları, ben de hepinizi saygıyla sevgiyle selamlayarak sözlerime başlayacağım.

Öncelikle salonda 40'a yakın üretici ve bizzat işletmeci, hem kanun koyucu, hem mevzuat hazırlayıcısı, hem bakanlık, yasaması, yürütmesi hepsi bu salonda. Dolayısıyla, ülkemizde rüzgar enerjisi ile alakalı gelişimin bütün aktörleri, bütün oyuncuları da salonda bulunuyorlar. Zaman zaman biz TÜREB ile ve diğer sivil toplum örgütleriyle beraber gelişmeleri değerlendireceğimizi ve varsa aksaklıkları, bizzat yerinde konuşacağımızı söylemiştik. İşte o günlerden birini yaşıyoruz. Tabi rüzgarla yaklaşık dünya 5000 yıldan beri mekaniği ile tanışmış durumda. İlk olarak da 1888 yılında gemilerde özellikle elektrik üretimiyle alakalı yararlanılmış ve rüzgar enerjisi ile Danimarka'da 1979'da tanışılmış. O zamanlar tabii ki dünyadaki rüzgar enerjisi 20-30 MW'lar civarında. Bugün neredeyse 8 MW'lık türbin üretiliyor. O açıdan teknolojisinin çok hızlı ilerlediği ve bu uygulamaların şu anda 86 ülkeye yayıldığı ve bu 86 ülke arasında Türkiye'nin ilk 15 içinde bulunduğunu, Avrupa'da da ilk 11 arasında bulunduğunu söylemeliyim. Tabii biz bunlara yeni yeni başlıyoruz. Yaklaşık Avrupa'dan 10 - 15 yıl sonra alıyor olmamız, daha fazla hız yapmamızı da gerektiren bir sebeptir diye düşünüyorum. 2005 yılında kanun çıktıktan sonra, tabii ki rüzgarın üretimiyle alakalı kültür her birimize yerleştikten sonra, bunların önündeki problemler kaldırılmaya başlandı. Zaman zaman kamuda ve özel sektörde doğru uygulamalar, zaman zaman da eksik uygulamalarda bulunuldu. Şu anki geldiğimiz rakamları da biraz önce TÜREB Başkanımız da söylediler. Yaklaşık 1750 MW'lık işletmede bulunan ve hemen hemen 11-12.000 MW'lık da hem lisans almış, hem de alma aşamasında bulunan ve 2015 yılına kadar üretimini planladığımız bir rüzgardan bahsediyoruz. Dediğim gibi yeni bir iş, bunun önünde radarlarla alakalı problemler çıktı, kuşlar ölüyor diyenler çıktı, rüzgardan yararlanmak lazım diyenler çıktı, ama sonuçta Türkiye enerji kaynaklarından bir tanesini, yerli kaynaklardan bir tanesi olarak da rüzgarı artık yerleştirdi. Bizim bununla alakalı yine yapacağımız ve düzenleyeceğimiz konular var. Sayın Komisyon Başkanımız da belirttiler, sektör temsilcisi arkadaşlarımız da bunu zaman zaman getiriyorlar ve konuşuyoruz, tabii ki bu dinamik bir süreç. Yapılacak tekrar düzenlenecek, o yüzden biz şu anda bununla alakalı çıkarttığımız yönetmelik üzerinde arkadaşlar ilk taslakları tamamladılar, yani burada bir nevi aşırı yerli ithamıyla karşılaştık, tabii bunun bir geçiş dönemi olabilir, bunu saygıyla karşılıyoruz. Önemli olan yerli üretimi her bulunduğumuz dalda mutlaka Türkiye'ye taşıyabilmektir. Çünkü biz büyüyen, gelişen ve ilerleyen bir ülkeyiz. Yalnızca bugünkü Avrupa fiyatlarıyla 20 milyar Dolarlık bir üretimden bahsediyoruz rüzgarda. Bunun da yerli kaynaklardan olması kadar tabii ve doğru bir şey yok. Bunu nasıl formülize edeceğiz, işte hem yeminli mali müşavirlerimizle hem de teknik mühendislerimizle beraber dizayn etmiş olacağız. Tabii burada yapılan, özellikle tarife sistemiyle alakalı yapılan değişiklikler ve yerli üretime yapılan katkı payları üzerine çalışmalar yapıldı. Lisanssız elektrik üretimi yönetmeliği tabii ki yürürlüğe kondu ve çoklu başvurularla beraber tekli başvurular da hep beraber değerlendirildi. Bu toplantıyı şöyle önemsiyoruz, basına kapalı kısmında, bütün arkadaşlarımız eleştirilerini, tavsiyelerini sunacaklar, masanın üzerine yatıracağız ve EPDK, TEİAŞ, EÜAŞ, Enerji Bakanlığı, ilgili ilişkili bütün kurumların konuyla alakalı çözümlerini hep beraber alacağız. Daha çok interaktif kısma süre bırakıyoruz, o yüzden biz basın mensuplarımızın sorularını alacağız. Devlet ve özellikle kamu açısından, vatandaşımız açısından ve yatırımcı açısından, üç açıdan da baktığımızda kazançlı çıkacağımız bir portföy ortaya koymaya çalışıyoruz. Bizler, kamu burada yerli özellikte kaynaklarını harekete geçirmiş oluyor. Vatandaş açısından baktığımızda, istihdamı artırdığımızı ve üretici, işletmeci açısından baktığımızda da yine sürdürülebilir bir kaynağa sahip olduğumuzu görüyoruz. Bu açıdan A'dan Z'ye varıncaya kadar yerli üretim olacağı ve bunun dönüm taşlarından biri olacağına inandığımız bir toplantı yapıyoruz. TÜBİTAK ile geliştirdiğimiz bir proje var.

Detaylarını daha sonra vereceğimiz, MILRES Projemiz. 50 milyon TL'ye yakın ödeneği olan bu projede ilk anda 2,5 MW'lık çok da mütevazı olmayan bir türbin ve jeneratör üzerinde, bu çalışmayı sürdürüyoruz. Biz bu teknolojinin mutlaka kendi mühendisimizle beraber yerli kaynaklarla yapılacağına inanıyoruz ve tamamen rüzgarımız artık yerli olarak essin diyoruz. Bu açıdan ben bu toplantıyı düzenleyen bütün arkadaşlarıma teşekkür ediyorum ve buradan çıkacak sonuçları da uygulayabileceğimiz ve bizzat piyasaya süreceğimiz bir karar olarak da görmek istiyorum ve hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Basın mensuplarımızdan sorularını alalım yoksa kendilerine teşekkür edelim.

Basın

Şu anda Türkiye'de üretilen rüzgardan ne kadarlık bir elektrik üretiliyor ve Türkiye'nin ne kadarlık ihtiyacını karşılıyor?

Taner YILDIZ, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Şu anda toplam, dünya ortalaması da hemen hemen aynı olan, %3,2 sini karşılıyoruz. Yani Türkiye'de 220 milyar KW saat civarında olduğunu düşünürsek, %3'lük bir dilimini rüzgarla karşılıyoruz. Hedefimiz nedir? Bildiğiniz gibi 2023 yılına kadar özellikle 20.000 MW'lık bir rüzgar kurulu gücünü Türkiye'ye yerleştirmemiz gerekiyor. Diğer enerji kaynaklarıyla beraber, özellikle doğal gazın ithal enerji kaynaklarının çokça tartışıldığı bu konumda, yerli kaynaklarımızı olabildiğince artırmaya çalışıyoruz. Bizler özellikle burada bulunan yaklaşık 40'a yakın işletmeci arkadaşımıza, böyle bir enerji kaynağını seçmiş olmalarından dolayı teşekkür ediyoruz. Bildiğiniz gibi elektrik üretiminde direk doğal gazı tavsiye etmiyoruz. Biz yerli kaynaklarımızı ve yenilenebilir kaynakları tavsiye ediyoruz. Çok kısa bir süre içerisinde, yerli kaynaklarımızdan kömürü de çok sıkça konuşuyor olacağız.

Evet arkadaşlar teşekkür ediyoruz.

PLAKET TÖRENİ

ETKB Müsteşar Yardımcısı Sayın Zafer Benli

EPDK Başkanı Sayın Hasan Köktaş

TBMM Enerji Komisyonu Başkanı Sayın Mahmut Mücahit Fındıklı

Mustafa Serdar ATASEVEN

Sayın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanımız, rüzgara verdiği destek için de kendilerine ayrıca teşekkür ediyoruz sağ olun.

Taner YILDIZ

Ben bu konuda fazlaca emeği geçmiş olan bir önceki Komisyon Başkanımız Soner Bey ile beraber bu plaketi alacağım. Çünkü rüzgara gerçekten çok fazla emeği geçti.

Soner AKSOY

Teşekkür ediyorum Sayın Bakanımızın bu kadir bilir davranışına. Bizim komisyonumuzun üyesiydi, o zaman çıkarken de bize söz vermişti, yasamız teklifimiz komisyondan çıkarken, Sayın Bakanımız o kadir bilirliğini devam ettirmektedir ve ileriye dönük bütün sorunları çözecektir. O bakımdan teşekkür ederim tekrar.

Kompozit Kanat Üretiminde
Kullanılabilen
Türkiye'nin
İlk YERLİ
Germanischer Lloyd
Sertifikalı
Epoksi Esaslı
İnfüzyon Sistemi
DURATEK 1200
TÜRK MALI
Duratek®
EPOKSİ VE POLİÜRETAN SİSTEMLER
Gebze Organize Sanayi Bölgesi 700. Sokak No. 720 41480 GEBZE
TEL: + 90 262 751 2060 FAKS: + 90 262 751 0159 www.duratek.com.tr info@duratek.com.tr

ENER | MET

ENER | MET

Rüzgar Ölçümü Alanında Akredite Olan

İLK TÜRK FİRMASI

11 Proje İşletmede
Toplam Kurulu Güç: 278.4 MW

9 Proje Lisans Sahibi
Toplam Kurulu Güç: 384 MW

www.enermet.com.tr

Nasuh Akar Mah. 1400 Sokak No:34/1 06520 Balgat/ANKARA
T: 0312 441 5520 F: 0312 441 9391

SEKTÖRÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Taner YILDIZ

Öncelikle özel sektöre tabii söz vereceğiz, sonra kamudan söz almak isteyenlere söz vereceğiz. Tavsiyeleriniz olabilir, eleştirileriniz olabilir, aksak giden bir işiniz olabilir, kamudan kaynaklanan bir sıkıntınız varsa onları dillendirebiliriz..

Mustafa Serdar ATASEVEN

Biz isim sırasına göre etiketleri sıralandırdık. Temsilcilerimizi daha önceden bilgilendirmiştik ve harf sırasına göre dizmiştik. Baştan söz almak isteyen yatırımcılarımız, özellikle işletmede olan rüzgar santrallerimizden, A harfinden başlayarak sona doğru gideceğiz, hızlı bir şekilde zamanı da efektif kullanmak açısından. Arada iki tane yerli türbinle ilgili imalat yapan sanayi temsilcimiz var, onları dinleyeceğiz. A harfinden başlayarak Ağaoğlu Enerji'den Ersan Bey. Ersan Bey süreyi iki dakikayla sınırlı tutuyoruz. Buyurun.

Ersan GÜLAY, Ağaoğlu Enerji

Sayın Bakanım, Sayın Milletvekillerim, Sayın EPDK Başkanım, kamu kuruluşlarının değerli yöneticileri, değerli yatırımcılar, değerli rüzgar türbini tedarikçileri. Hepiniz hoş geldiniz.

Benim anlatmak istediğim konu yine Mustafa Bey'in de bahsettiği YEK kapsamındaki alım fiyatları ve destekleme mekanizmasıyla ilgili. 2023 yılındaki hedeflerimizi hepimiz çok iyi biliyoruz. Bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için yatırımların yani yatırım yapılacak finansman kaynaklarının geri dönüşlerinin, tabi TEİAŞ yarışmalarında verilecek RES Katkı paylarında düşünülerek, çok iyi bir çalışmayla önümüzdeki yıllarda devreye alınacak kurulu güçlerdeki hedefler yıl bazında yayılarak destekleme fiyatlarının yani YEK alım fiyatlarının ne olması konusunda bir çalışma yapılabilir. Bu noktada şu andaki fiyatın düşük kaldığını düşünüyoruz. Ben Türkiye'nin en büyük üreticilerinden Arçelik'de, yaklaşık on yıl üretim sektöründe çalıştım. Biz de zamanında TÜBİTAK teşviklerinden yararlandık. TÜBİTAK'ın verdiği teşvikler, yani Ar-Ge teşvikleri önceleri, sadece yeni araştırma geliştirme projeleri kapsamlıydı. Burada da hedef yine Türkiye'de yeni ürünlerin geliştirilmesi yani yepyeni ürünlerin piyasaya ve dünya piyasalarına sunulması, yeni teknolojilerin geliştirilmesiydi. Ancak başlangıçta maalesef bu teşviklerden yararlanamadık.

Bu Ar-Ge teşvikleri sonrasında işletmelerde üretilen yeni ürünlerde, dünya pazarında pazar payını artırmaya yönelik her türlü iyileştirmeye, her türlü üretim ekipmanında yapılan iyileştirmeye yönelik olarak verildi ve çok ciddi boyutlara ulaştı, tabi akabinde de yepyeni ürün projeleri ortaya çıktı. Yani temelde montaj sanayinin geliştirilmesine yönelik olarak çalışmalar olması gerekiyor düşüncesindeyim. Yardımcı ekipmanlar yani tüm komponentleri az da olsa Türkiye'de montajı yapılabilecek şekilde. Türkiye'de yardımcı sanayide üretilebilecek komponentlerin dahi teşvik kapsamına alınması, detaylandırılması, yazılım, donanım, güç elektroniği elemanları vb. Yani kapsam biraz daha detaylandırılarak yardımcı sanayilerin oluşumu ve sonrasında türbin sanayinin uzun vadede ciddi bir türbin endüstrisinin oluşumuna yönelik bir teşviklendirme mekanizmasının yeniden yapılandırılması gerektiğini düşünüyorum. Teşekkür ederim.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Ersan Bey'e teşekkür ediyoruz. Ersan Bey yerli katkıyla ilgili montaj sanayinin geliştirilmesini ifade etti.

İkinci konuşmacımız Sayın Ali Kemaloğlu, Alke Grup. Kendilerinin de kanat ve türbin üretimleri bulunmakta. Ben de türbin üretimlerini gezdim, oldukça güzel bir tesisti. Buyurun Ali Bey…

Ali KEMALOĞLU, Alke Grup

Biz Alke İnşaat'a bağlı bir yatırım kuruluşuyuz. İzmir'deki iki tesiste, toplam 45 m kapalı alanda çelik kule ve kanat imalatı yapıyoruz. İlk imal ettiğimiz kompozit kanatlar Japonya'da kullanılıyor, şu anda da dünyanın önde gelen firmalarına üretmeye başlıyoruz. Kuleler de kanatlar da yerli. Başkanın söylediği gibi, KDV muafiyeti yurt dışından gelen hammaddelerde ve yerli sanayiye daha fazla teşvik verilmesini istiyoruz, hammadde üretiminde. Zira sektörde esas istihdamı sağlayan bizleriz. Teşviklerin KKDF, KDV muafiyeti ve amortisman süresince vergi muafiyeti olmasını arzu ediyoruz. Biz sonuçta dünyanın önde gelen türbin firmalarına üretim yapıyoruz. Bunun döviz kazandırıcı işlem olarak kabul edilmesi için çünkü şu anda imal ettiklerimiz Türkiye'de kullanılıyor, ama satın alanlar yabancı ve sözleşmelerimiz toptan yaparken dünyanın neresinde kullanılacağını bilemiyoruz, daha önce ihracat kaydı ile imalata başlamıştık, ama Türkiye'de üretilince, böyle bir mevzuat var mı onu öğrenmek istiyoruz. Döviz kazandırıcı işlem olarak kabul edilebilir mi?

Mustafa Serdar ATASEVEN

Notları alalım isterseniz hepsine birden cevap verelim. Kerem Paksoy, Duratek, kendileri de kanat üretimiyle

Kerem PAKSOY, Duratek

Teşekkür ederim, biz DURATEK olarak Gebze Organize Sanayi Bölgesinde epoksi esaslı malzemeler üretiyoruz. Bu epoksi biraz açmak gerekirse, az önce Mahmut Mücahit Bey'in bahsettiği kanat üretiminde kullanılan ana hammaddelerden birisi olan ağacın dışında iki tane daha vardır, bunlardan bir tanesi elyaftır, diğeri de laminasyon reçinesidir. Epoksi esaslı olan laminasyon reçinesinin sertifikasını biz bu yılbaşı itibarıyla aldık. Artık bu komponent de yerli olarak üretilebilmektedir. Ancak bir kanat üreticisinin bu reçineyi kullanmaya başlaması için başka sebepleri de olması gerekiyor. Çünkü zaten kullanmakta olduğu bir takım reçineler var, bunlarla çalışmış, bunlara alışmış ve bunlarla üretilmiş kanatlar yıllardır çalışıyor, herhangi bir sıkıntı yaratmıyor. Az önce bahsettiğimiz "yerlilik tanımının", kanat üreticilerinin veya türbin üreticilerinin daha fazla yerli hammadde kullanmaya teşvik edecek şekilde bir an önce yapılması gerektiğini düşünüyoruz, teşekkür ederim.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Teşekkür ederiz, BORUSAN EnBW iş ortaklığından Sayın Mehmet Acarla. Buyurun Mehmet Bey…

Mehmet ACARLA, Borusan EnBW

Teşekkür ederim. Teşvikle ilgili çeşitli konular konuşuldu o yüzden ona değinmeyeceğim. Her şeyden önce birinci sorun olarak gördüğüm rüzgar katkı payları konusu, bugüne kadar yapılmış olan ihalelerde ortaya çıkan katkı paylarının belirleniş esasları. Burada biz yatırımcı olarak önümüzü görmemizi sağlayacak bir uygulamanın daha adil olacağını düşünüyoruz. Bu nasıldır, o gün verilmiş olan teklifler, yine piyasa ortalama elektrik fiyatlarına oranlanır, bu oran sabit tutulur ve bütün ileriki yıllarda da bu oranda gerçekleşen fiyatlara göre tahsilat yapılır. Bu bizim açımızdan tahmini en azından piyasa fiyatlarının tahminine indirgiyor, bir de enflasyon ne olacak TÜFE ne olacak tahminini yapma gibi bir zorluğumuz ortadan kalkıyor, hiç olmazsa tek bilinmeyenle hesap kitap yapma imkanımız çıkıyor. Yine bu bağlamda güneş için tebliğ hazırlanıyor, aynı şekilde rüzgar için de önümüzdeki dönemde güneş ve rüzgar santrallerinde yeni sahaların belirlenmesi ve dolayısıyla yeni yarışmaların da yapılması gündeme gelecek. Burada gerçek yatırımcıların ön plana çıkabilmesi için ihalelerin artık rüzgar katkı payının kuruşlandırılması esasıyla değil, MW başına bir ödemeye göre belirlenmesinin ve bu şekilde tekliflerin alınmasının daha uygun olacağını düşünüyoruz. Çünkü bu gün biz piyasada da gerçek yatırımcılar olarak bir proje aradığımız zamanbunun ödemesini MW başına yapıyoruz. Dolayısıyla bu parayı doğrudan devlete vermenin daha doğru olacağını düşünüyoruz. Son bir nokta söyleyeceğim 1 Aralıktan itibaren uygulamaya geçen çift fiyat uygulaması. Rüzgar santralleri biliyorsunuz üretim tahmini en zor yapılan santraller. Rüzgarı tahmin etmek maalesef hakikaten çok zor. Dünya ortalaması %15 ile 18 arasında bir yanılmayı içeriyor. Türkiye'de de özellikle rüzgar sahaları zor sahalar, yani biz daha düzgün rüzgarlı açık deniz sahalarına sahip değiliz. Türkiye'deki karmaşık ve zor sahalarda tahmin iyice zor. Burada uygulamaya geçen çift fiyat sisteminde, yanılgı payımız da yine %17-18'e çıkıyor ve dolayısıyla bununla beraber bir dengesizlik oluşturduğumuz için eski uygulamaya nazaran cezalandırılmış oluyoruz. Bunun rüzgar santrallerinde yeniden gözden geçirilmesinin çok doğru olacağını düşünüyoruz. Bir yandan yenilenebilir kaynakları teşvik ettiğimizi söylüyoruz, diğer yandan kontrol edilebilir kaynaklardan üretim yapanların satışlarından daha kötü şartlarda satış yapmaya mecbur kalıyoruz bu yeni uygulamayla. Teşekkür ederim.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Çok teşekkür ederiz Mehmet Bey. DEMİRER Holding Sayın Erol Demirer. Kendisi hepinizin de bildiği gibi rüzgarın duayeni. Ülkemizde ilk rüzgar santralini kuran ve tabiri caizse ilk kıvılcımı yakan kişi. Gerçekten de ülkemize katıları çok büyüktür Erol Bey'in, ben izninizle her zaman Erol Bey ile karşılaştığımızda aynı şeyi yapıyorum ama kendisi için bir alkış rica ediyorum. Çok teşekkür ederim, buyurun Erol Bey.

Erol DEMİRER, Demirer Holding

Ben çok teşekkür ediyorum. Şimdi rüzgarda konu büyük, sorunlar çok fazla, onun için ben en önemli iki konuyu vurgulamak istiyorum. Birincisi yerli katkı payı, ikincisi dengesizlik. Yeni dengesizlik değerlendirmesi ve bize verilen cezalar.

Biz dediğiniz gibi 1998 de ilk santrali kurduğumuzda türbin tamamen yabancıydı. Trafolar, kablolar gibi elektrik malzeme ve inşaat yerliydi. Hemen ikinci santralimizde Bozcaada'da kuleleri yerli yaptırttık. Üçüncü santralimizde Sunjüt'de kanatları da İzmir'de 2002 yılında kurulan fabrikamızda yerli yaptık. Ama daha sonra Türkiye piyasası durduğu için fabrika 2005'e kadar tamamen yurt dışına ihracat için çalıştı. 2005 yılında teşvikler başladıktan sonra Türkiye'de kanatları kullanmaya başladık ki, geçen gün şöyle bir hesap yaptım, bu fabrikada üretilen kanatların toplam kapasitesi 1700 MW, yani Türkiye'de kurulan bütün santrallerin kanatlarını verebilirmişiz ama tabii ihracat oldu. Bu durumda zaman zaman biz yerli üretim yaptığımız için dezavantajlı duruma geçtik. Geçmişte yerli üretime bir teşvik verilmezken biz kanatları Almanya'dan ithal etsek Hermes'ten daha kolay alacağımız kredi için, yerli imalat yüzünden ortalamayı tutturmakta zorlandık. Bu hal böyleyken, 2002 den beri Türkiye'de üretilen kanatların yerli sayılmasında tereddütler olunca, Enercon ile de sık görüşüyoruz, yatırım konusunda da büyük tereddütler oldu. İlk kanun çıktığında "Hadi yapalım" modunda iken şimdi bunlar yerli sayılmadığı veya sayılacağı şüpheli olunca şimdi "dur bakalım" modundayız. Bunun en kısa zamanda çözülmesi lazım. Diğer bir sorun da, sizin de dediğiniz gibi, teşvik süresinin, yetişmeyecek olan 2015'ten, en az 2020 yılına kadar bir an önce uzatılması gerekliliği. Yine zamanımız kısıtlı, çünkü yeni yatırım ancak pazar varken gelir, şu anda büyük şansımız var, sizin de gösterdiğiniz gibi 11000 MW'ın 7500 MW'ı hala serbest lisans, yani hala hiç bir üreticiye bağlanmamış lisans. Bunlar üreticilere siparişleri verdikten sonra yerli üretime yapılmış teşviğin zamanı geçmiş olacak. Yani bunların da kime sipariş edileceği belli olmadan teşviğin verilmesi lazım ki, yerli üreticiler teşvik edilsin, yerli fabrikalar kurulsun, filizlensin, genişlesin.

İkinci konum PMUM ve dengesizlik cezaları. Bizim bir gün önceden saat 12.00'a kadar, bir gün sonraki 24 saatin üretimini saat saat tahmin etmemiz bekleniyor. Ortalama bir rüzgarda, mesela 20 km/saat hızla rüzgarda 36 saat ileriyi görmek demek 720 km uzaktaki rüzgara bakıp ona göre tahmin yapmak demektir. Eğer rüzgar %3 hızlansa ya da 20'den 21'e çıksa 1,5 saat erken geliyor, 19'a düşse 1,5 saat geç geliyor. Pratikte de bakarsak, hem kendi tahmin çalışmalarımız var, hem de çok saygın yabancı kuruluşlarla çalışıyoruz, aylık üretim tahminini yaklaşık %2 yanılmayla yapıyoruz. Ama saatlerde bu kaymalardan dolayı ortalama olarak %11 kaybımız oluyor. Örneğin ikili anlaşmayla 15 kuruşa satacağımız elektriğe bile saati tutturamadığımız için 1,5 kuruşu cezaya giriyor. Şimdi rüzgarda zaten santralı açma kısma imkanımız olmadığı için iyi fiyatı yakalamak için yanlış tahmin verip manipülasyon yapma imkanımız yok. Rüzgar için en adili, gün öncesi fiyat ortalamasının rüzgarın tahminden bağımsız olarak alınması. Bu bize de tahminlerde daha samimi olma fırsatı verecek aslında, çünkü şu anda tahminde 100 üretimde 20 belirsizlik varsa biz +10, -10 demiyoruz, hangi tarafta daha az ceza yeme ihtimalimiz varsa tahminimizi oraya doğru kaydırıyoruz. Ama kaybedecek şeyimiz olmadığımızda, biz de en samimi tahminimizi veririz, bu tahminimiz daha iyi tutacaktır. Diğer bir geliştirme de şu olabilir, 36 saat dediğim gibi çok uzun zaman aralığı, 3 saat 4 saat kala bize bir tahmin düzeltme fırsatı verilirse, EÜAŞ' da kendi santrallerini ayarlama zamanı bulabilir. Üç saat önceden çok iyi tahmin verebiliyoruz ama 36 saat öncesi piyango gibi oluyor, hem biz kaybediyoruz, hem EÜAŞ yanılıyor. Sözlerime böyle son veriyorum. Teşekkür ederim

Mustafa Serdar ATASEVEN

Biz teşekkür ederiz Erol Bey, sırada Dost Enerji'den Sayın Muzaffer Akpınar, buyurun.

Muzaffer AKPINAR, Dost Enerji

Herkesi saygıyla selamlıyorum. Major konuların çoğuna yeterince değinildi. Benim de listemde birkaç, işletmeye dönük, göreceli olarak küçük konu vardı ki, bunların birincisi, dengesizlik problemi. Bu problemle hakikaten zorlanıyoruz ve çözüm üretmek için belki zihinlerimizi, milli menfaat açısından baktığımızda çok da etkin olmayan çözümlere yönlendiriyoruz. Daha küçük mikro ölçeklerde baktığımızda, örneğin küçük gaz santralleri gibi kolay açıp kapayabileceğimiz kendimizi dengeleyebileceğimiz ünitelere dönüştürmek adına ki milli açıdan da baktığımda aslında bunu hiç istemediğimizi hepimiz biliyoruz ve paylaşıyoruz. Özellikle motivasyonun bu tarafa da dönme riskini düşündüğümüzde, bu meselenin altını bir kez daha milli açıdan çizmek isterim.Bir diğer konu yine milli açıdan bakıldığında, tevzi projelerinin MW başına rantabilitesinin ve toplam yatırımının çok ehven olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu konuda çalışmalar da var olabilir. Ben özellikle bunun önemini bir kez daha vutgulamak isterim. Mevcut yatırımlarda tabii ki aynı sahada aynı bağlantı noktasına aynı bağlantı hattı ile ancak hatta belki bir yüzdesel kısıt da koyarak, (yanlış anlaşmalara veya fazla uzatmalara yanlış anlaşılacak yerlere çekmemek için mevzuyu) ama bunun önemini hakikaten bahsetmek isterim. Toplam yatırımda ciddi bir etkinlik getirecektir diye düşünüyorum. Üçüncü konu da, fizibiliteyisağlayabilmek için teşvik fiyatları hep bahsedildi. Bunun yanında, büyük ayarın yanında, bir ince ayar da belki, orman ve TEİAŞ bağlantı maliyetlerinin sürelerinin uzatılması, oranlarının değiştirilmesiyle yapılabilir, bu enstrümanında kullanımıyla ilgili bir kalem listenin içine alınabilir. Saygılarımla arz ederim, teşekkür ederim.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Biz teşekkür ederiz Erol Bey, sırada Dost Enerji'den Sayın Muzaffer Akpınar, buyurun.

Karani GÜLEÇ, Fina Enerji

Sayın Milletvekillerim, Sayın EPDK Başkanım, Sayın kamu kuruluşlarının değerli yöneticileri ve değerli arkadaşlarım, hepinizi saygıyla selamlıyorum. Teşviklerle ilgili konuları arkadaşlarımız paylaştığı için diğer konulara değinmek isterim.

Üç ayrı tahmin modeli kullanmamıza rağmen, dengesizlik uygulamasından dolayı çok ciddi kayıplar oluşmaktadır. Rüzgar santrallerinde değişen rüzgar rejimine bağlı olarak gün öncesi üretim tahminleri ile gerçekleşenler arasında doğal olarak farklar oluşmaktadır. Bir yandan yatırım teşviklerini konuşurken, aslında dengesizlikten dolayı bir tür cezaya maruz kalmaktayız. Söz konusu kayıplar zaman zaman MW başına 8-10 liralara kadar da çıkmaktadır. Bu konuya dikkatinizi çekmek isterim.

İkinci olarak, santrallerin inşası sırasında uygulama hızını arttırmak için, özellikle belediye sınırları içerisinde dikilecek türbin lokasyonlarıyla ilgili imarı, yerel belediyelerden almak gerekiyor. Bu durum inşa sürecini çok uzatmaktadır. Acaba, tek bir elden imar düzenlemesi yapılabilir mi? Bu şekilde inşa sürecinin 6-7 ay, hatta 12 aya kadar daha erkene çekilebiliyor olacağını düşünmekteyiz.

Üçüncü olarak, VOR diye adlandırılan radar sisteminden bahsetmek isterim. VOR sistemi sivil havacılığa bağlı olup, Türkiye'de yaklaşık 300 adet bulunmaktadır. Bir şekilde bizim gibi başka yatırımcılar da VOR ile karşılaşıyor olacaklar. Türkiye'de türbinlerin VOR'a göre konumlandırılması ile ilgili herhangi bir standart bulunmamaktadır.

Bir şekilde bizim gibi başka yatırımcılar da VOR ile karşılaşıyor olacaklar. Türkiye'de türbinlerin VOR'a göre konumlandırılması ile ilgili herhangi bir standart bulunmamaktadır. VOR-türbin etkileşimi radar-türbin etkileşiminden farklı olduğu için Tübitak'ın yürütüğü radar etkileşim çalışmasına rağmen hala açık bir konu olarak kalmaktadır. Bu konuda dileğimiz, VOR-türbin etkileşiminin gerçekçi bir şekilde değerlendirilerek, uygulama standartlarının oturtulması ve bilimsel çalışmalar ile kanıtlanmış limitlerin belirlenmesidir. Teşekkür ederim.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Teşekkür ederiz biz de, Karani Bey. Gama Enerji'den Sayın Kenan Hayfavi, buyurun Kenan Bey.

Kenan HAYFAVİ, Gama Enerji

Ben de öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum.
Genel olarak işletmede olan santrallerle ilgili konulara değinildi, ama inşa halinde olup da yatırımını tamamlama aşamasına gelmiş yatırımcıların öncelikleri kabul aşamasına geçebilmek için projelerini bakanlığa sunabilmektir. Bunu yapabilmek için ise, radarla ilgili olarak teknik etkileşim analizi konusunun sonuçlanmasını bekledikleri malumunuzdur.
Bu konuyla ilgili olarak bugüne kadar TÜBİTAK tarafından bildiğimiz kadarıyla dört tane paket incelemeye alınmış durumdadır. Bu toplamda 1700 MW'lık bir güce ve 42 projeye tekabül etmektedir. Bunların 3 paketinin değerlendirmesinin bittiğini biliyoruz. Bu değerlendirme sonuçlarının Genel Kurmay Başkanlığı tarafından bir anda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına ve dolayısı ile yatırımcılara aksettirilmesi yatırımcılar tarafından projelerini bakanlığa sunabilmeliler ve kabul sürecine başlamalarını sağlayacaktır. Ancak bu süreçte, ETKB' ın da bir yığılma ya da yoğunlaşmanın olacağı işaretlerini göstermektedir. Öneri olarak da; Genel Kurmay Başkanlığı'ndan dolayısıyla Enerji Bakanlığından yatırımcılara aksettirilecek yazıların, yatırım ve kabul sürecine olabilecek etkileri, yazı içerikleri bilinmediği için tahmin de edilememektedir. Ancak herhangi bir etkinin olmaması durumunda dahi, enerji ve tabii kaynaklar bakanlığı tarafından projelerin şartlı olarak onaylanması ve Genel Kurmay Başkanlığı'ndan gelecek yazının sadece kabul aşamasına bir ön şart teşkil etmesi, süreç yönetimi açısından daha olumlu sonuçlar doğuracağı kanaatindeyiz. Herkesi Saygı ile Selamlıyorum.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Teşekkür ederiz Kenan Bey, GÜRİŞ Holding'den Sayın Ali Karaduman, buyurun.

Ali KARADUMAN, Güriş Holding

Saygılar sunarım, biraz önceki konuşmacı arkadaşlarıma ilave olarak şunu arz etmek istiyorum; yapılmış, yapılmakta olan ve yapılacak olan santralleri değerlendirebilirsek, bir konuşmasında Sayın EPDK Başkanım şöyle demişti, "fizibilitesi doğru olan yatırımların yapılmasını istiyoruz" ben de %100 Sayın Başkanıma katılıyorum. Rüzgar santralleri için bizim gördüğümüz doğru mühendislik ve doğru yatırımın yapılması çok önemli. Şu an tabii çok ciddi bir yatırım yapılmış durumda ve yapılacak da. Bunu Türk mühendisleri olarak dikkate aldığımızda, türbin seçiminden başlayın, yerleşime kadar ciddi mühendislik çalışmalarının yapılması gerekiyor ve gördüğümüz kadarıyla da büyük miktarda yurt dışına bağımlı kalıyoruz. Bu konuyu muhakkak surette ele alıp doğru türbinleri doğru yerlere yerleştirmemiz şart. Aksi takdirde hem türbine para veriyoruz, hem de Türkiye'nin dövizini boşa harcamış oluyoruz. Dolayısıyla birçok santralde gördüğümüz yatırım MW'ı karşılığında gerekli kW saat üretilememektedir ve bunu da ciddi olarak dikkate alıp önlem almamız gerekiyor. Doğru fizibilite, doğru yatırım çok önemli bir konu başlığı.

Diğer konu da rüzgara gönül vermiş, doğru yatırımcıların, yani gerçek yatırımcıların önünün açılması gerekmektedir. Şu anda gördüğümüz piyasada birçok lisans var, biz de birçoğu ile ilgilendik baktık, fizibilitesine baktık ama fizibilitesindeki değerler hep yüksek tutulmuş, doğru yatırım yapmak istediğinizde, işte P90 değerine baktığınızda çok çok düşük değerler oluşmakta. Yani lisansların alımı oraya santral kurulma anlamına gelmiyor. Bir mühendis olarak baktığımızda, IRR %1 bile yok, ama lisans var. Dolayısıyla yeni lisans bölgelerinin de geliştirilmesi, bu süreçte, Sayın EPDK Başkanıma da arz ediyorum, yeni lisansların alımı daha rüzgar hızının fazla olduğu bölgeler seçilerek ve tabii ki TEİAŞ'la da bununla beraber çalışarak, Türkiye açısından daha verimli ve daha iyi projeler geliştirebileceği kanaatindeyim. Son olarak da tabii rüzgar santrallerimizin miktarı arttığı için, muhakkak surette bakım onarım gruplarımızın, mühendislerimizin, teknisyenlerimizin Türkiye içinde de geliştirilmesi ve onlara gerekli desteğin verilmesi gerekmekte. Bu konu da özellikle devletin desteğiyle oluşacak bir konu, çünkü 20.000 MW'lara ulaştığımızda, muhakkak surette teknik ekiplerimizin santrallerimizi desteklemesi gerekiyor, teşekkür ediyorum

Mustafa Serdar ATASEVEN

Biz teşekkür ederiz, Sayın Önder Karaalp, Kardemir'in temsilcisi, buyurun Önder Bey.

Önder KARAALP, Kardemir

Sayın Milletvekillerim, Sayın EPDK Başkanım, biz Bozyaka RES olarak, İzmir Aliağa'da bir santral bitirmekteyiz. 2007 yılında 1 Kasım'dan önce lisans almış bir projeye sahibiz. 2007 öncesinde müracaatlarda o zamanki teknoloji müsait olmadığı için en büyük 2000 MW gücünde türbinlerle müracaat yapabilmiştik ve buna göre de türbin sahalarımızı geliştirmiştik. Enerji nakil hatları, salt sahaları, yollar ve diğer yatırımlarımız da buna göre yapılmıştı. Fakat daha sonra izinler çıktıktan sonraki oluşan yeni teknolojiyle, 2,5 MW'lık santral binalarımız ona göre dizayn edildi ve yapıldı. Böyle yapınca da boş alanlarımız kaldı, yeni türbin koymak ve yatırımı büyütmek için şu anda da buralara yeni yatırımlar yapamamaktayız çünkü teknoloji değişmiş olmasına rağmen bu yapmış olduğumuz yollar ve diğer alt yapı yatırımları ilave güç artırımı verilmediğinden atıl kalmakta. Bu sebeple eski 2007 Kasım öncesi yatırımla ilgili verilen yatırım güçlerine ilave yapılmasına müsaade edilmesini istiyoruz.

Bununla beraber Ağustos ayında tüm yatırımımızı bitirmiş olmamıza rağmen ve türbinlerimiz dönmesine rağmen, TÜBİTAK ve Genel Kurmay Başkanlığı radarlarla ilgili bitmesi gereken rapor 6 aya yakın zamandan beri şu ana kadar çıkmamış durumda. Bu sebeple de ciddi anlamda firmamız zarar etmekte. Daha önce biz Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nden alınan olurla yeterli olur şekliyle bu işe başlamıştık. Bu Haziran ayında çıkan bir kanun bunu engelledi, bu durumunda olanlara bir taahhütname ile müsaade edilmesini ve kabul edilmesini istiyoruz. 6 aydan beri boşa geçen zamanımızı daha da fazla kaybetmek istemiyoruz.

Bir de YEK-DEM'den faydalanabilmek için başvuru senede bir defa 31 Ekim tarihine kadar yapılabiliyor. Bir gün sonra bile kabulünü yaptırabilen yatırımcı bu hakkını kullanmayı o sene içinde kaybediyor. Fakat 31 Ekim'den sonra bitmiş olan yatırımlarda, bir sene bu kaybı gidermek için en azından tarih kısıtlamasının kaldırılmasını talep ediyoruz.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Çok teşekkür ederiz. Ali Rıza Öner, Kazancı Holding Temsilcisi. Buyurun Ali Rıza Bey.

Ali Rıza ÖNER, Kazancı Holding

Ali Rıza ÖNER, Kazancı Holding'e bağlı, Aksa Enerji Grubu adına buradayım. İşletmede olan 4 tane Rüzgar santralimiz var, 7 tane de yapımı devam eden projemiz var. İşletmede olanlarla ilgili sıkıntıları arkadaşlarımız anlattığı için ben direk yapımı devam eden projelerimizle ilgili sıkıntılarımızı arz etmeye çalışacağım. Bir tanesi arkadaşlarımızdan birinin de belirttiği gibi imarla ilgili problem var.

Benim önerim bunu Çevre Bakanlığı içerisinde Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü adı altında yeni genel müdürlük kuruldu, bütün imar işlerinin oradan yürütülmesidir.
Diğer başka sıkıntımız, Kamu yararı kararı lokaldeki devlet daireleri çok iyi anlamıyor. Yani alınan üretim lisansı normalde kamu yararı yerine geçen lüzum kararı yerine geçer diye söyleniyor ancak
ilgili resmi kuruluşlar, ayrıca bir kamu yararı yazısı istiyorlar. Benim önerim lisans verildiği zaman genel resmi kuruluşlara (ilgili makamlara) verilmek üzere kamu yararını belirten bir yazı da alırsak işlerimiz kolaylaşmış olacak. Ormanla ilgili sıkıntılarımızı var. Yani Şanlıurfa'da bir organize sanayi içerisinde doğalgaz çevrim santrali lisansı aldıktan sonra 6 ay içerisinde üretime geçirdik ama Datça'da bir rüzgar ölçüm direğini 6 ayda dikemedik, sebep prosedürler. Lokaldeki orman işletmelerine özellikle rüzgar yatırımlarının yoğun olduğu yerlerde valilik, belediyeler ve diğer idari kuruluşlar başta olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşlara bilgilendirme ziyaretleri yapılıp süreç ve yönetmelikleri anlatabilirsek çok iyi olur, bölgelerde farklı uygulamalar olabiliyor.
Yine acil Kamulaştırmalarla ilgili sorunumuz var, mahkeme açılan davalarda normalde 7 gün içerisinde karar verilir deniyor ancak, davaya konu olan dosyaların fazla olması, kısıtlı hakim ve bilirkişi bulunması, bunların bir araya gelip hazırlık yapmaları ve karar alınması oldukça uzayabiliyor, projelerin öneminin çok iyi anlaşıldığından emin değilim.
Ulaştırmayla ilgili sıkıntılarımda var, mesela bir projemizde karayoluyla ulaşmak mümkün değil, deniz yoluyla ulaşmamız gerekiyor, orada da normal liman olmadığı için, geçici olarak bir barınak kullanmaya çalıştık ancak izinleri almak için birçok kurum ve kuruluştan görüş alınması projemizi 4 ay geciktirdi. İzinler konusunda Deniz Ulaştırması ile konuşularak, prosedürleri azaltmaları ve izinleri hızlandırmaları konuşulabilir.
Yine Enerji Tesisinin kabulü sırasında karşılaşılan sıkıntılarımız var, ETKB ye bağlı Enerji İşleri Genel Müdürlüğü projelerde çok ayrıntı istiyor, imalatçı firmalar dizaynla ilgili bilgileri gizlilik gerekçesi ile paylaşmıyor bu da proje ve kabul esnasında sıkıntı yaratıyor. Kabulü yapılan tesisisin özel sektör yatırımı olduğu unutulmamalı, sadece arz güvenliğini ve kalitesini etkileyen faktörlerin kontrol ve kabulünün yapılmasını talep ediyoruz. Teşekkür ediyorum.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Ben teşekkür ederim. Sırada Kıroba Elektrik, Emir Bey, buyurun

Emir ARBATLI, Kıroba Elektrik

Öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum, ismim Emir Arbatlı. Aydın'ın Çine ilçesinde Madranbaba Dağı'nda yatırım yapmakta olan Kıroba Elektrik Üretim A.Ş. firmasını temsil ediyorum.
Birçok önemli konuya değinildi, ben onlara tekrar değinmeyeceğim. Bizim yaşadığımız bir sıkıntı var ondan bahsetmek istiyorum. Bizim gibi bir kaç firmada da yaşanan bir sıkıntı. Biz 1700 m yükseklikte Madranbaba Çıplağı denen kayalık arazide 20 MW gücünde bir santral yapmak için yatırımda bulunduk. 2010 Aralık ayında, hızlı bir şekilde işlemlere başladık, ancak Aralık 2010'dan Ağustos 2011'e kadar ve halen devam eden, bizim santralimize 7 km mesafede bulunan bir köyde yaşayan vatandaşlarımızın direnişiyle karşılaştık. Aklıselim bir şekilde çözmeye çalışıyoruz konuyu, ancak nedenini bilmediğimiz bu direniş sebebiyle bir yıldan fazla bir gecikme yaşadık. Ve bu bir yıldan fazla gecikme ciddi finansal maliyetler ve ciddi bir üretim kaybı getirmekte. Bu süreç içinde biz gerekli her türlü işleme devam etmekteyiz. Devlet tarafında bütün izinlerimiz alındı, kamulaştırma da şu an yapılmakta. Bu süre içerisinde bizim devam etmemiz, bu projeye inancımızı ve isteğimizi gösterdiğini düşünüyoruz. Fazla detaya girmeyeceğim. Bu konuyla ilgili olarak, vatanını ve milletini seven yatırımcılar olarak, bu konuda sizlerden ve yerel yönetimlerden destek bekliyoruz, yardım bekliyoruz.

Hasan KÖKTAŞ
Madran Baba'yı konuşuyorsunuz değil mi?

Emir ARBATLI, Kıroba Elektrik
Evet doğru.

Hasan KÖKTAŞ

Bu konuyla ilgili zaten hiç bir sorun şu anda yok, bir süre uzatım problemi vardı, süre uzatım da kurumumuz tarafından verildi, dolayısıyla bizim açımızdan gerek EPDK gerekse kamu otoriteleri açısından sorun olduğunu düşünmüyoruz. Süre uzatımı en temel nitelikli problemdi o da verildi.

Emir ARBATLI

Bizim amacımız, yerel yönetimde yeni valimiz var, Kerem Al Bey'e ulaşamıyoruz. Daha önce Avni Coş Bey vardı, kendisi yardımcı olmaya çalıştı bu konuda, biz köylülere bilinçlendirme için dahi olsa ulaşamıyoruz. Yani bir bilinçsizlik var. Örneğin dağı yabancılara sattılar veya çocuklarımız sakat doğacak radyasyondan diye bir yaklaşım var. Bilinçlendirmek için bile yaklaşamıyoruz. Dolayısıyla en üst düzeyde gittik kendilerine, yine konuşamadık. Bu konuda bir bilinçlendirme amaçlı destek olabilir, vali beyle alakalı bir yardım olabilir, bunu rica ediyoruz sizden. Çünkü farklı bölgelerde, İzmir'deki konferansta da öğrendik, bu tür sıkıntılar var. Teşekkür ediyorum.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Teşekkür ediyoruz. Sabaş Elektrik Temsilcisi Ercan Bey, buyurun.

Ercan MUTİ, Sabaş Elektrik

Öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum. FC Enerji, %50 hissesi İspanyol firmasına ait bir ortaklıktır. Bu toplantı, ilerleme hızımızı artırmak adına, karşılaştığımız güçlükleri paylaşmak için gerçekten çok faydalı oldu.

Belli periyotlarda Enerji İşleri Genel Müdürlüğü ile EPDK ile ve TEİAŞ ile de, 3 aylık dönemlerde, işlerimizin hızlanması adına paylaşım toplantıları yapabilmek de bizlere fayda sağlayacaktır. Zira 20.000 MW'lık bir hedef var ve bunun da 1.700 MW'ı işletmede. Düşünecek olursak ciddi bir yapım süreci söz konusu şu sıralar. Dolayısıyla birçok yatırımcının da bu ve belki daha görmediğimiz başka problemleri de doğacak. Daha kısa zamanda bunları çözebilmek adına bu kurumlarda toplantıların olması bizim de süratimizi artıracaktır.

Bir diğeri, Enerji İşleri Genel Müdürlüğünde proje onay ve geçici kabullerle ilgili. Türbin dışındaki tasarımlar için (yol, elektrik) eğer tip projeler veya yapımda uyulacak kıstaslar olursa, proje onay süreci daha da hızlanacaktır. Ayrıca, santralin geçici kabulü çok kısa zamanda gerçekleşecektir. Karayolları ve TEİAŞ' dan bu konuda destek alınabilir. Alternatif olarak yatırımcıya verilebilir. Yatırımcı bunu uygulamak veya alternatif tasarımları uygulamakta serbest olur.

Bir diğer durum, yerel yönetimler veya il bazındaki kurum çalışmalarındaki onaylar. Bu konulardaki çalışmaların hızlanabilmesi için, il bazında enerji projelerini takip eden ve hızlanmasını sağlayan, valilik nezdinde çalışan bir kişi veya grup oluşturulabilir. Teşekkür ederim.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Çok teşekkür ederiz, Sancak Grubu temsilcisi Ömer Faruk Özgül, buyurun Ömer Bey. Bu arada Zafer Bey de kısa bir bilgi verecek sanırım.

Zafer BENLİ, Enerji Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı

Biraz önce sizin sunumuzda dikkatimi çekti, Enerji Bakanlığı'na atıf yapılırken, işte bir kişi Yenilenebilir Genel Müdürlüğü'nden bir kişi Enerji Bakanlığı'ndan bir komisyona görevlendirme yapılmıştı. Şimdi de bu toplantıların sık sık tekrarlanması Enerji İşleri Genel Müdürlüğü'nde yapılması gibi bir ifade duydum, o yüzden bir bilgilendirme yapmak istiyorum. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın birer birimi bunlar, ayrı bir kuruluş değil. Şu anda hem Enerji İşleri Genel Müdürlüğümüzden, hem de Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'nden, ama Bakanlığımız adına buradalar arkadaşlarımız, dinliyorlar. Bakanlığımızdan ayrı bir tüzel kişilikleri yok zaten. Bakanlığımızın merkez kuruluşlarıdır. Bakanlığımızın merkez kuruluşu olmayan TEİAŞ ayrı bir ilgili kuruluşumuz, onlar da burada. EPDK özerk ilişkili kuruluşumuz, EPDK Başkanımız da zaten burada. Aslında kamu tarafı tamamıyla burada. Ayrı yerlerde onların bünyesinde toplantılar organize etmemiz mümkün değil. Onların bünyesi yok, çünkü Bakanlık onların bünyesi. Özellikle Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü ile Enerji İşleri Genel Müdürlüğü'nün bünyesi Bakanlıktır.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Kastettikleri buydu anladığım kadarıyla. Sık sık yaparsak sorunlara çözüm buluruz. Sancak Grubu temsilcisi Ömer Faruk Özgül. Buyurun…

Ömer Faruk ÖZGÜL, Sancak Grup

Teşekkür ederim, hürmetle selamlarım. Üç konuda konuşmak istiyorum. Bir tanesi Borusan'ın önerdiği, RES katkı payı eskalasyonu konusu. Gelir ve giderin ticari hesaplamalarda aynı düzlemde mukayese edilmesi ana prensibinden hareketle konuşmak istiyorum. RES katkı payı örnekleyerek yaparsam vurgulu olur diye düşünüyorum. Diyelim ki 3 kuruşluk bir RES katkı payı, ihalenin olduğu tarihteki elektrik satış fiyatının %20'sine denk geliyorsa, ileriye yönelik olarak da katkı payının elektrik satış fiyatının %20'sine endekslenmeli şeklinde sabit bir orana bağlanmasını teklif ediyorum. Böylelikle finansal kurumların yatırımlara finans verirken ileriye yönelik olarak kötümser senaryolardaki kabul ettikleri ve yatırımı engelleyici kabullerini engellemiş olacağız.

İkinci konu havza trafo merkezi konusu. Buraya gelmeden baktım, TEİAŞ'ın oluşturduğu havza trafo merkezi yaklaşımlarıyla 70' in üzerinde proje lisans aldı, öncelikle TEİAŞ' a teşekkür etmek lazım, böyle bir piyasa oluşturduğu için. Bizim İzmir'deki bir projemiz için 1 Kasım öncesi 16 firmanın oluşturduğu bir havza trafo merkezi yaklaşımı vardı. Bu firmalar kendi aralarında 2 yıl toplandı ve bir sonuca ulaşamadı. Sonunda TEİAŞ'ın pilotajıyla havza trafo merkezinin ne şekilde yapılacağı ve ne şekilde sisteme kazandırılacağı raptı zapt altına alındı. Benim önerim TEİAŞ'ın ihalelerdeki havza trafo merkezleri için, her havza trafo merkezi için ayrı ayrı değil, fikslenmiş bir yol haritası belirlemesi ve bütün bu yatırımcıların TEİAŞ'ın pilotajı altında havza trafo merkezinin yapımında, bu yol haritası üzerinden gitmesi şeklinde olacak. Çünkü ihaleyi kazanan, yatırım ı yapma amacında olmayan bir yatırımcının, süreci bloke etme riski her zaman var.

Son konum, bundan sonra açılacak ihale kabullerinde, ilk önümüzdeki güneş, yine Borusan'ın önerisi, MW başına kurulu güç miktarı ile ihaleye çıkılması. Örneklersek, biz bugüne kadar aldığımız bütün projeleri piyasadan topladık ve bir kaç yüz bin Eurolara varan MW başına bedeller ödedik. Gönlüm ister ki ben bunu devlete ödeyeyim. Bugün güneşte 15 MW'lık bir lisansı kW başına kuruş fiyatıyla değil, MW başına bir kaç yüz bin Euroyu devlete ödeyerek almayı tercih ederim. Düzenlemenin bu şekilde yapılması durumunda, ihaleye katılımcıların da gerçek yatırımcı olacağını düşünmekteyim. Arz ederim.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Çok teşekkür ediyoruz Ömer Bey. İki tane daha yatırımcımız var herhalde, buyurun Polat Enerji adına.

Polat Enerji adına

Teşekkür ederim, burada bulunan tüm katılımcıları öncelikle saygıyla selamlıyorum. İki konu ile ilgili soru sormak istiyorum ben de. Birisi, kurulumu tamamlanmış, bitmiş, işletmeye açılmış, geçici kabulü yapılmış santrallerle alakalı ilave güç artış talepleri yapılmaktadır. Bu yapılan talep de EPDK aracılığıyla mevcut var olan kanun doğrultusunda istenmektedir. Ancak bu son zamanda yapmış olduğumuz müracaatlarımızda biraz, belki bize kapalı olan kısmını bilmiyorum ama, ağır kalınmıştır. Biz bu kanundaki var olan hakkın uygulanmasını ve bu yöndeki uygulamanın da bir an önce teslim edilmesini istiyoruz. İkincisi de, TEİAŞ adına yapılmış olan iletim hatları, şalt sahası gibi bir takım müştemilatlarla alakalı geri dönüş paralarının mahsuplaşmasının, yani yapılması yönündeki çalışmaların da bir an önce neticeye bağlanıp kişilerin buradan muhasebe açısından geri dönüşüne ne katacağını bilmesi amacıyla hızlandırılmasını talep ediyoruz.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Teşekkür ederiz, buyurun.

Harun KAYNAK, Türkerler Holding

Türkerler Holding adına Mali İşler Koordinatörü Harun Kaynak.
Konu başlığım benim de teşvik ama öncelikle Sayın Mücahit Fındıklı'ya teşekkür ediyorum, bizim dilimizle konuştuğu için, bizim tarafımızdanmışçasına Sayın Bakanımıza taleplerimizi ilettiği için.

Konu başlığı önemli. Rüzgar projelerinin yatırım maliyetlerinin, özellikle başlangıç yatırım maliyetlerinin diğer projelere kıyasla daha yüksek rakamlara ulaşması dolayısıyla yatırımcının teşvik şartlarının iyileşmesini beklemesi doğal kabul edilmeli. Bu anlamda, tam olarak teşvik sistemi kapsamında yer almasa da, Merkez Bankası ve BDDK'nın cari açığı sınırlandırmak ve kontrol altında tutmak amacıyla getirmiş olduğu kredi sınırlandırması yönünden özellikle rüzgar projeleri ve benzer Yenilenebilir Enerji Projelerine farklı bir statü sağlanması ve bu sektörlere verilecek kredilerin o sınırlamaların dışında tutulması gerektiğini düşünüyoruz. Sayın EPDK Başkanımızın da bu konuda daha önce beyanatları vardı ve çok doğru tespitlerde bulundu. Hatta BDDK Başkanımız da hemen hemen paralel açıklamalar yaptı ama sonuçta sektör olarak bizler hala o sınırlamalara tabiyiz. Enerji üretim alternatiflerimizin petrol ve türevlerine bağlı olarak kullanılmasının cari açığı artırdığı ortadayken, yenilebilir enerji kaynaklarına yatırım yapmanın cari açığı azaltacağı unutulmamalı.

Bu husus şu açıdan da önemli; bir anlamda sektörün beklentileri paralelinde firmalara teşvik unsuru olarak KDV muafiyeti sağlanamayacaksa, bu firmaların ödeyeceği her KDV de kredi limitlerinden kullanılacağı için, KDV muafiyetinin uygulanmaması daha yüksek tutarda kredi kullanılmasına yol açacak, hatta hatta eğer bu kredi sınırlamaları devam edecek olursa ve sektör de bu sınırlandırmalardan muzdarip olduğu için uluslararası kredilere daha çok başvuracaksa, ödeyeceğimiz bu katma değer vergilerini yurt dışı kredi kuruluşlarına finanse ettirerek cari açığın daha da açılmasına katkı sağlamış olacağız. Bu nedenle Sayın Enerji Komisyonu Başkanımızın söylediği KDV muafiyeti konusu aslında bu yönden de önemli.

İkinci önemli konu olarak bilinmelidir ki, yenilenebilir enerji projeleri içerisinde, rüzgar projeleri teşvikler anlamında en fakir projeler. HES projelerinde DSİ ile yapılacak katkı payı anlaşmalarında damga vergisi muafiyeti varken, RES projeleri için TEİAŞ'la yapılan katkı payı anlaşmalarında damga vergisi muafiyeti yok. Bunu söylerken de özellikle TEİAŞ'ın dikkate alması gereken bir husus olarak söylüyorum, HES projelerinde DSİ ile yapılan katkı payı anlaşmalarında herhangi bir rakam yok. Ancak RES projelerinde TEİAŞ ile yapılan katkı payı anlaşmalarında tahmini bir bedel olduğu için o bedelin üzerinden damga vardır diyen çıkabilir. Bu tür durumlar sektörü yargıya kadar götürülebilir ama sonuçta uzlaşmazlık, uyuşmazlık çıkar ortaya.

Son olarak da, yine teşvik bağlamında önemli konulardan bir tanesi, yenilenebilir enerji projelerinin tamamında olduğu gibi rüzgar enerjisi projeleri yap-işlet-devret modelli projeler olarak kabul edildiğinden, yatırımlarda devlet yardımları hakkındaki kararlardaki yap-işlet-devret modellerine uygulanan sınırlamalar maalesef burada da görülüyor. Belki teşvik uygulamalarında rüzgar enerjisi ve diğer yenilenebilir enerji projelerini yap işlet devret modellerine bağlı sınırlamalardan kurtarmak, yani teşvikle ilgili yol haritamızı hazırlarken bunları da düşünmek gerektiğini düşünüyorum. Teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Biz teşekkür ederiz. Bilgin Grup adına Sayın Altuğ Bilgin, kendilerini de şu anda herhalde en fazla rüzgar yatırımı Bilgin Grubunda, buyurun Altuğ Bey.

Altuğ BİLGİN, Bilgin Grup

Teşekkür ederim söz verdiğiniz için, tabii ben katılımcılardan sorunun geleceğini bekliyordum ama bana kaldı, ben elektrik borsasıyla ilgili çalışmaların ne aşamada olduğunu sormak istiyorum. En son geçtiğimiz ay içerisinde bu çalışmaların hızlandırıldığı ve bir taslak aşamasına geldiği konusunda bir bilgi aldık. Biz böyle bir sistemin gerçekçi fiyatların yansıması ve kaynağına bakılmaksızın bütün üreticilerin aynı piyasada ticaretini yapabilmesi açısından önemli olduğunu düşünüyoruz ve belki burada birçok yatırımcının endişe kaynağı olan finans problemlerine bu şekilde bir faydası olacağını düşünüyoruz. Teşekkür ederim.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Ben teşekkür ediyorum.

Ben hemen sırada 9 tane rüzgar türbin üreticimiz var özellikle onlara şunu sormak istiyorum. Türkiye de yerli üretim ve yan sanayi ile ilgili ne yapılabilir? Öncelikle bütün türbin üreticilerimiz söz almak istiyorlar mı? İsteyenleri bir görebilir miyim el kaldırabilirler mi? Söz almak isteyen 3-4 tane türbin üreticimiz var. Harf sırasına göre dizmiştik onları da. Enercon' dan Arif Bey ile başlayalım buyurun Arif Bey.

Arif GÜNYAR, Enercon

Teşekkür ederim, öncelikle herkesi saygıyla selamlıyorum. Benim bahsetmek istediğim çoğu konu aslında dile geldi. 8 Ocak 2011 tarihinde resmi gazetede yayınlanmış olan 6094 sayılı kanunun 6B maddesinde bahsedilen yerli ürün kullanımı, yatırımcıları yerli ürün kullanmaları ve ülkemizdeki aksam üretiminin arttırılarak daha fazla istihdam sağlanması için öngörülmüş bir teşvik mekanizması olarak nitelendiriyorum. Yayınlanma tarihi bir yılı geçmiş olan bu kanun uygulamaya maalesef henüz geçirilememiştir. Mevcut yerli ürünlerimizi kullandıkları için müşterilerimizin bu teşvikten hala faydalanamıyor olması tabiki üzücü. Bahsi geçen kanun içeriğinde biz üreticilere doğrudan bir teşvik verilmiyor zaten burada böyle bir beklentimiz de yok.

Türkiye´de 2002 yılından berirotor kanat üretimi yapıyoruz ve bu yatırım karşılığında devletten herhangi bir proje garantisi almadık. Başka ülkelere baktığımızda üretimin kendi ülkelerinde yapılması için devlet teşvik olarak üretici şirkete belirli büyüklükte proje garantisi veriyor.Yine Enercon olarak 2009 yılı itibariyle bir beton kule fabrikası da devreye aldık. Türkiye´de artık beton kulede üretiyoruz. Ve şu anda genişletmeyi ve arttırmayı düşündüğümüz üretim tesislerini hayata geçirmek için bu teşviğin uygulanmasını bekliyoruz. Türkiye´deki planladığımız yatırımlarımızın ve sağlamak istediğimiz istihdamın önünün açılması için bu konunun bir an önce netleştirilmesini rica ediyoruz.

Yeni fabrikalar yapabilmemiz veya daha fazla üretebilmemiz için sadece yerli katkı teşviki yeterli değil tabi ki. Hatta Mustafa Bey'inde bahsettiği gibi yerli katkının ayrıca 2015 yılı sonuna sınırlandırılması dayeni üretim tesisi yapılmasını bir nevi imkansızlaştırıyor. Öncelikle bu sınırlandırmanın kalkması veya daha uzun bir zaman öngörülmesi gerekiyor. Üretimin Türkiye´ye getirilmesinde tetikleyici olacak en büyük unsur, üreticiler gözünde Türkiye´nin uzun dönemli ve devamlı bir pazar olmasıdır. Bu anlamda lisansların devamlılığı, alım garanti fiyatlarının da yükseltilmesi gerekiyor. Alım garanti fiyatlarının yüksekliği proje bazında değişken de olabilir yani rüzgarı iyi olmayan projelerin daha yüksek fiyatlarla teşvik edilerek ayakta kalması sağlanabilir. Son olarak şebeke yönetmeliğine de değinmek istiyorum. Bu konuda TEİAŞ ile bir kaç defa görüşmelerimiz oldu. Burada gösterdikleri yardım ve ilgiden dolayı kendilerine tekrar teşekkür ediyorum. Burada ayrıntılara giremeyeceğim ama en son yapılmış olan toplantıda mevcut yayınlanmış olan yönetmeliğin revize olacağından dolayı bilgi verilmişti ve yatırımcıların şebeke yönetmeliğine uygunluk konusundaki sorularına daha net cevap verebilmemiz açısından bu yönetmelik revizyonunu beklemekteyiz.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Çok teşekkür ederiz Arif Bey. Nordex Türkiye Sayın Ayhan Gök buyurun.

Ayhan GÖK, Nordex

Ben de herkesi saygıyla selamlıyorum. Yatırımcı arkadaşlar bazı sıkıntılardan bahsetti ben bazı konulara tekrar değinmek ihtiyacını hissediyorum. Taban fiyatlar Türkiye'de düşük. Taban fiyatlarının düşük olması kredi maliyetini ciddi şekilde arttırıyor. Taban fiyatlarının yükselmesi belki kredi maliyetlerini düşürecektir belli bir anlamda. İkincisi 100% yerli üretim diye bir şey yok bunu en kısa zamanda değiştirmemiz lazım. Bunun üzerinde tekrar durmak istedim. Dolar üzerinde taban fiyatın belirlenmesi bizi biraz sıkıntıya uğratıyor. Bugün bu masaya baktığımız zaman türbin üreticilerinin hemen hemen yüzde yüzü Avrupalı kur farkı riski bizi ciddi şekilde sıkıntıya uğratıyor. Bazı yatırımcılar bizden dolar teklifi istiyor. Bu riski göremediğimizden dolayı ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Tekrar Euro cente dönmemiz bence biraz daha akıllı ve mantıklı olur. Erol Bey biraz önce üzerinde durdu. Ciddi bir konu. Bugün Türkiye'deki rüzgar projelerinin büyük çoğunluğu yurtdışı kökenli Exim Bank üzerinden kredilendiriliyor daha düşük faizi olduğu için. Bu şekilde yurt dışındaki bankaların biraz da Türkiye'deki etkisi arttırılmış oluyor. Bugün Türkiye'de Exim Bank sistemi işletilirse veya o konuda bir geliştirme yapılırsa bu kredilerin Türkiye Merkez Bankası üzerinden garanti edilmesi imkanı sağlanırsa bence Türkiye için daha faydalı olur. Teşekkür ederim.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Biz teşekkür ederiz Ayhan Bey. Siemens'ten Sayın Sinan Bubik, buyurun Sinan Bey.

Sinan BUBİK, Siemens

Teşekkür ediyorum. Ben bir konuda görüş bildirmek istiyorum. Birde özellikle bu yerli üretim ile ilgili olarak yine bir konuyu arz etmek istiyorum. Şimdi konuşmuş olduğum şirket Siemens'in rüzgar bölümü adına konuşuyorum ama Siemens şirketler grubu olarak yaklaşık olarak 7000 üzerinde çalışanı aşağı yukarı 4500'ü mavi yaka ve istihdam yaratan nerdeyse yerleşmiş bir şirketin temsilcisi olarak konuşuyorum.

Yerli üretimde olmak bizimde arzumuz ama bugünkü 2015 ile sınırlandırılmış olan yapıda bugün bir üretim kararı aldığınız taktirde bir iki sene içerisinde hayata en iyi ihtimalle geçirebilmek ki brown field olarak konuşuyorum. Yani green field değil yatırımı ve akabinde de sadece bir sene bir buçuk sene gibi pazarda bu teşvikten faydalanacak bir şirket olabilmek amortisman maliyetleri gibi bir takım konularda sıkıntıya sokuyor bizim gibi üreticileri. Burada dokuz tane firma temsilcisi var zannediyorum bir dokuz tanede burada oturmak isteyecek Türkiye'de aktif olan firma vardır. Önümüzdeki masadaki özellikle yatırımcılar bu firmaların hepsi ile temas halinde. Dolayısıyla bizde arzu ederiz bu ülkenin insanları olarak daha fazla yerli katkı olsun ve özellikle Avrupa'dan no hawk transferi, Amerika'dan veya başka ülkelerden buraya gelsin ve sonuç itibariyle Türkiye'de bir değer yaratılsın. Ama bunun biraz gerçekçi olabilmesi için bu sürelerin biraz uzatılması gerektiğini düşünüyorum sonuçta zorlayacaktır ,bu kararlar bizim gibi üreticileri ama bir yanımızda tabi bu ülkenin çocuğu dolayısıyla bunun özellikle bir üretici tarafından da gelen bir görüş olarak not edilmesini arz ediyorum.

İkinci konu sizin sunumunuzda yer alan bir ifade vardı. 3000 küsur, üç bin dört yüz, beş yüz MW' lık ilk proje arkasından 2007 başvurularının çözülmüş haliyle beraber belli bir rakam ve bunu yirmi bine tamamlayan geride kalan bakiyeyi göstermiş olduğunuz bir denklem bir toplama vardı orada. Benim toplamanın üçüncü bileşenine aslında bir yorumum olacak. Ben onun biraz daha büyük yazılması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü gerçekçi olmak gerekirse bugün her ne kadar geçtiğimiz sene içerisindeki kamunun yüksek performansıyla 2007 problemi çözülmüş gibi gözükmek ile beraber bambaşka problemlerle karşı karşıya kalındı. Burada özellikle yüksek katkı payları yani normalin ötesinde aslında bir dataya bir veriye tam dayanmadan biraz heyecanla kollu makine çekermiş gibi heyecanla çıkarılan rakamlarda bazı projelerin fizibilite olamayacağı endişesi çalıştıktan sonra bizlerde de var bizlerde bu projeleri çalışıyoruz. Keza diğer tarafta gerçek yatırımcı olmayıp büyük projeleri satarak bunlardan gelir elde etmeye yönelik ayrı bir sektörün oluşmuş olması da açıkçası bende alayım diyen heyecanlı yatırımcılar içinde cazip hale gelmeye başladı. Biz bazı projelerin bugünkü teknolojiyle, altını çiziyorum teknoloji değişebilir ama bugünkü teknolojiyle en azından burada masada oturan firmaların fiyat seviyeleriyle çok gerçekçi projeler olmadığını düşünüyoruz. Dolayısıyla bizim için gerçek pazar orada gözüken pazarın biraz altında. Eğer gerçekten 2023 hedefinin 20.000 MW' lara ulaşılması düşünülüyorsa. Birazda hani; kral çıplak diyerek oradaki rakamların gerçeklerine odaklanıp daha fazla şey yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Teşekkür ediyorum arz ediyorum.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Biz teşekkür ederiz, Sinan Bey. Bizim bu toplantılardaki amacımızda 20.000 MW' a ulaşmak için neler yapılmalı onu ortaya koyabilmek yani türbin üreticisi olarak, yatırımcı olarak, kamu olarak, finans kuruluşları olarak bunları ortaya koymaya çalışıyoruz; Türkiye Rüzgar Enerjisi Yol Haritasında da asıl amacımız bu. Enerji Bakanlığı 20.000 MW hedefini koymuş. Bugün bu salonda oturan herkes o 20.000 MW' a bugünkü koşullarda ulaşamayacağımızı düşünüyor en azından. Peki biz ulaşmak için neler yapmalıyız. Asıl bence konuşmamız tartışmamız gereken şeyler o olmalı diye düşünüyorum. Araya saptama girdim. Vestas; Olcayto Bey buyurun.

Olcayto YİĞİT, Vestas

Teşekkürler, Sayın Ataseven. Öncelikle bütün türbin üreticilerinin arzusu aynı; uygulanabilir bir yönetmelik ve uzun vadeli politikaların tesis edilmesi. 2023 hedeflerimizin gerçekleşmesi için teşviklerin de 2023'e kadar uzatılması gerektiğine inanıyoruz. Erol Bey güzel bir saptamada bulundu; çok cazip bir pazar var ancak bu cazip pazar bir sonraki cazip pazar çıkana kadar geçerlidir. Bu nedenle, bu politikaların tesisinde hızlı davranmamız lazım. Zira şuan Türkiye, on binlerce MW'lık potansiyeliyle dünyadaki ilk üç pazardan biri konumundadır.

Yerli üretim hepimizin rüyası olabilir. Tabii ki bir Türk vatandaşı olarak benimde Türkiye'de tam kapsamlı bir üretim görmek çok hoşuma gider. Ancak bunu yaparken önümüze bir problem çıkıyor; finansman problemi. Arkadaşlarım bahsetti, finansmana yönelik bir takım desteklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede Brezilya modeline bakmamız faydalı olacaktır.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Çok teşekkür ederiz Olcayto Bey. Türbin üreticilerinin dileklerini de kısaca özetleyeceğim.Uygulanabilir yerli katkının olması gerektiğini tekrar ettiler, sürenin yeterli olmadığını söylediler. Verilecek olan lisanslarda çok fazla fizibilite olmayan projelerin olduğunu bununda önleminin alınması gerektiğini ifade ettiler. Teşvikleri de 2023 'e kadar eğer 2023 hedef koyduysak uzatmamız gerektiğini söylediler. Çok ilginç bir tespit, ilginç değil de onu ifade etmeleri ilginçti. Dünyanın ilk 3 pazarı içerisinde olmamızda gerçekten ülkemizdeki rüzgar potansiyelinin nedenli önemli olduğunu gösteriyor. Yani bu gerçekten önem arz ediyor. Ülkemizdeki rüzgar potansiyeli ve bunu bir an evvel ekonomiye kazandırmak için neler yapmalıyız onları tartışmamız lazım. Harekete geçmemiz lazım hep toplantı olmaz yani biraz somut bir şeyler ortaya koymak lazım. 2012de de eminim ki sektör olarak somut şeyler ortaya koyacağız. Şimdi cevapları da şöyle bir sıralamayla yapacağız. Öncelikle bakanlık kanadımız Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığımız cevaplarını sıralayacaklar. Daha sonra Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu cevaplarını sıralayacak. Daha sonra TEİAŞ, en sonda Türkiye Büyük Millet Meclisi Enerji Komisyonumuz cevaplarını sıralayacaklar. Ben sözü Zafer Bey'e bırakıyorum buyurun Zafer Bey.

Zafer BENLİ, Müsteşar Yardımcısı

Çok teşekkür ediyorum. Arkadaşlar çok faydalı bir toplantı oldu. Hepinize katıldığınız için katkı sağladığınız için çok teşekkür ediyorum. Konuşmacı arkadaşlarımızdan bir tanesi Sayın Enerji Komisyonu Başkanımıza teşekkür etti; bizim tarafımızda bulunarak Sayın Bakana sorunlarımızı arz etti diye. Bende teşekkür ediyorum. Teşekkürden daha fazlasına layık bir Başkanımız var. Fakat şunu bilmenizi istiyorum ki burada taraflar yok. Biz Bakanlık olarak şöyle bakıyoruz. Hepimiz burada enerji arz güvenliğinden sorumlu bir kamu tarafıyız Enerji Bakanlığı bağlı ilgili ve ilişkili kuruluşları ile birlikte. Enerji arz güvenliğinden sorumlu bürokratlarız. Enerji arz güvenliğimizde sıkıntı olduğunda bir MW' lık bir yatırım yapamayacak durumdayız. Dolayısıyla biz kendi görev tanımımızı bugünkü piyasa koşullarında özel sektör yatırımcısının önünü açacak, özel sektör yatırımcısının yatırım yapmasını saylayacak ortamı geliştiren memurlar olarak görüyoruz. Bunu sizlerinde böyle görmesini arzu ederim. Şimdi biz burada sorunları dinledik, notlarımızı aldık. Ama ben şunu tavsiye etmek istiyorum; TÜREB bu sorunları bir yazıyla bakanlığa bildirirse biz bunları kendi içerisinde bölümlere ayırıp ilgili kuruluşlarımızın hepsini zaman zaman bir araya getirerek ya da intikal ettirerek bu sorunlara çözüm üretmeye çalışacağız bu bir. Burada birçok kanun konusu olan sorunları aldık bunlara herhalde Komisyon Başkanımız cevap verecek. EPDK' yı TEİAŞ' ı ayrı ayrı ilgilendiren sorunlar aldık. Ama özelde ben bir genel serzenişe cevap vermek isterim. Bildiğim kadarıyla kanun yok burada ama teşviklerin uzatılmasıyla ilgili olarak hem yerli katkı teşviğinin hem de diğer teşviklerin uzatılmasıyla, 2023'e kadar götürülmesiyle ilgili bildiğim kadarıyla bir yasal konu değil buradaki. Bakanlar Kuruluna yetki verdik diye hatırlıyorum. Yasada dolayısıyla bir hükümet kararı meselesi, çok basit bir Bakanlar Kurulu kararıyla bu teşvikler uzatılabilir. Bunu yatırımcılarımızın sorun olarak görmemesini tavsiye ederim.

İkincisi bu en fazla serzenişin olduğu yerli katkı yönetmeliğindeki yüzde yüz yerli olayı. Sayın Bakanımızın da aşırı yerli olarak tanımladığı olay. Emin olun bu toplantıya katılıp katılmayacağımda çok belli değildi ama saat 11.00 civarında biz bu konuyla ilgili yine toplandık. Taslak çalışmamız hemen hemen hazır. İçeriğine ilişkin şuan da bilgi veremeyeceğim. Bizimde en büyük dertlerimizden birisi. Bunun uygulanamaz olduğunu bizde kavradık ve üzerinde ciddi bir şekilde çalışıyoruz. Çok kısa bir sürede ki, bu bir aydan daha az bir süre olduğunu belirteyim, bu konuyla ilgili bir sizlerle paylaşacağımız bir metin elimizde olacak ve bir ay, bir buçuk aylık bir süre içerisinde bu yönetmeliği yayınlayacağız diye düşünüyorum. Çok teşekkür ediyorum katılımlarınızdan ve katkılarından dolayı saygılarımı sunuyorum.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Çok teşekkür ederiz. Sayın EPDK Başkanımız Hasan KÖKTAŞ buyurun Hasan Bey

Hasan KÖKTAŞ, EPDK Başkanı

Çok değerli katılımcılar, öncelikle katılan tüm taraflara teşekkür ediyorum. Güzel bir sektör toplantısı oluyor. Bizde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu olarak sektör toplantılarını gelenek haline getirmiş bir kurumuz ve nitekim her yıl, yılbaşında tüm sektörleri o sektörlerde faaliyet gösteren sivil toplum örgütlerini toplantılara davet ediyoruz. Ve o toplantılarda çıkan sonuçları proses ederken bizimle ilgili olanları kurulumuza intikal ettiriyoruz. Dolayısıyla bu çalışma prensibi aynı zamanda katılımcı bir çalışma olduğundan dolayı kurulun ya da kamu tarafı olarak bizlerin aldığı kararlardaki isabet şansını daha da arttırmış oluyor.

Ben şimdi bir kaç genel konuya değindikten sonra diğer bireysel konulara değinmeye çalışacağım. Bir kere şunu söyleyeyim. Makroyu yani fotoğrafın büyüğünü kaçırmamak lazım. Bazı teklifler var, problemler var, bunları kategorik olarak da başlık halinde koyacağım ortaya ama büyük resmi kaçırmakta olduğumuza inanıyorum. Büyük resmi kaçırmamak lazım. Baktığımız zaman şu anda 11.096 MW lisans var piyasada. 1 Kasım öncesi ve sonrası toplamını konuşuyoruz. Yaklaşık şu anda işletmede de 1719 MW tesis var. Şimdi bu büyüklüğe baktığımız zaman karşımıza, tabi 1 Kasım hikâyesini çok konuşmak istemiyorum; çünkü Türkiye'de rüzgar ve 1 Kasım önemli bir süreçtir, bir derstir. Herkes ondan nasibini almıştır. Ama sonuçta bütün taraflar başta Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu olmak üzere, TEİAŞ, EİE o dönemdeki bakanlığımızın ilgili birimleri gerekli katkıları vermesiyle ve iyi bir süreç yönetimiyle beraber biraz geç de olsa sorun çözülmüştür. Şimdi fotoğrafın büyüğü şudur. Şu andaki eldeki lisanslar esasına göre baktığımız zaman yaklaşık 18 milyar dolarlık bir yatırımı konuşuyoruz. Yani 2020 olabilir 2023 olabilir çok önemli değil. Yani 18-20 milyar dolar civarındaki bir yatırımı konuşuyoruz. Bunu 20.000 MW üzerinden değil hali hazırdaki lisanslar üzerinden konuşuyoruz. Kuşkusuz bundan sonraki aşamaları yine beraber yapacağımız sektör toplantılarında ele almış olacağız.

Sektör toplantılarının biraz daha böyle salon odaklı değil de çalışma grubu odaklı yapıp, son gününü genellikle böyle salonda ortak paydaları ile konuşuyoruz, tartışıyoruz. Şimdi baktığımız zaman bu yatırımın yüzde 20, 25, 30 konjektürel olarak değişebileceği için söylüyorum, öz kaynağını koyduğumuz zaman yaklaşık 4 ya da 5 milyar dolar civarında bir öz kaynağa ihtiyaç var. Bu şu anlama geliyor. Bizler yatırımcılar olarak hem maddi hem de manevi olarak böyle bir büyüklüğü yüklenmeye hazır mıyız? Bu çok önemli, fotoğrafın büyüğü bence burada eğer burayı doğru okur ve gereğini yaparsak diğerlerini çok mikro düzeyde problemlerdir ve bunları çok rahatlıkla çözebiliriz. Ve nitekim ben geçen sene yaptığımız sektör toplantısında, önceki yıllarda yaptığımız sektör toplantılarında biz sektörde faaliyet gösteren 35'e yakın sivil toplum örgütüyle düzenli olarak toplantı yapıyoruz. Geçen toplantıların hiçbir tanesinde bugün konuşmakta olan sorunları konuşmadık. Niye onlar çözüldü yenileri geldi.

Muhtemeldir ki bir sonraki toplantıda da bugün konuştuklarımızın önemli bir kısmını konuşmayacağız; çünkü onları da çözmüş olacağız. Şimdi bir kere maddi ve manevi bu büyüklüğü yönetmeye ve bu büyüklüğün altına girmeye hazır mıyız? Maddi olarak hazır mıyız, 4-5 milyar dolarlık bir öz kaynak gerektiriyor, borçlanma koşullarının normal olduğunu düşünürsek. Manevi olarak hazır mıyız, çok büyük bir konsantrasyon gerekiyor. Yönetim kurulları, patronlar olarak iş geliştirme departmanları direktörleri olarak, tamamı için konuşuyorum çok yoğun bir konsantrasyon gerekiyor, böylesine büyüklüğü yönetmek bu risklerin altına girmek için. Şimdi sürekli mikro düzeydeki bir takım sorunları konuşarak esas itibariyle büyüklüğü kaçırıyoruz. Şimdi niçin bunu bu kadar net bir şekilde söyleyebiliyorum; çünkü ben basına açık kısmında da konuşmadım bilerek konuşmadım; çünkü aile içerisinde bu tür şeyleri sorun ortak sorunumuzdur, ortaklaşa paylaşmakta fayda var. Baktığımızda elinde lisansı olup hiç bir kazma vurmadan çivi çakmadan lisansının süresi bitenler var. Bir taraftan lisans almak için az önce arkadaşlarımız rakamda verdiler şu kadar para ödedik bu kadar para ödedik diyoruz.

Diğer taraftan lisansının süresi bitti ve bize onlarca başvuru var süremizi uzatın diye temel nitelikli sorunlardan bir tanesi bu. Demek ki yeterli konsantrasyon yok ve üstelik bu lisans verimlilikleri de eskilerden çok yüksek. Mesela 1 Kasımda tekli başvuru olup da arkadaşlarımız sözünü ettiği için notlarım arasında da var bir kısmının en az yarıya yakının tekli başvuru olup da yarıya yakınının yapılamayacağını ben biliyorum şahsen. Hepinizde biliyorsunuz şimdi bu sözünü ettiğim türden onlar değil süresi dolan diyoruz. Yani süresi dolduğuna göre ne demektir bu. Biz inşaat öncesi 16 ay aşağı yukarı 40 ay demektir, yani üzerinden 40 ay geçmiş ama hiç çivi çakmamış. Bir eksiklik var. Koşulları da oluşmuş yani kronik sorunu olanları konuşmuyorum öyle kronik sorun vardır ki, sit alanıdır, başka bir gerekçe vardır ve çözülemiyor kronik onlardan ayrı konuşuyorum. Burada sorunun tek başına finansman sorunu olmadığını biliyorum zira bu 40 ay dönem içerisinde geçen finansmanın çok iyi olduğu koşullar, öz kaynak oranının yüzde 15 ‘ lere kadar düştüğü 2 artı 9,2 artı 11 yıl vadelerin olduğu dönemleri konuşuyorum ben. Ve hiçbir şey yapılmamış biri sorun var. Sorun sadece para değil onun için diyorum ki; yani maddi ve manevi bu işi yüklenebilecek boyutta mıyız çünkü konsantrasyona ihtiyaç var. Bir taraftan onlarca yüzlerce bin dolarlık şeyler veriyorsunuz lisanslara MW başına ama diğer taraftan süresi doluyor ve bir şey yapılmıyor. Onlarca proje bize süre uzatımı için bekliyor. Bir sorun var dolayısıyla bu boyutuyla yani işin parasal büyüklüğüne işin konsantrasyonuna bakmaya ihtiyaç var, çünkü resmin bütünü büyüğünü görmediğimiz zaman biz işte halk şu gösteriyi yaptı ya da şöyle oldu böyle oldu gibi mikro düzeydeki konulara takılıp kalırız bunlar bir sorundur. Çözmemiz gereken bir sorundur ama oraya takıldığımızda resmin büyüğünü kaybediyoruz diye düşünüyorum. Bunu kaybetmemeye ihtiyaç var. Şimdi bende muhtemel sorular ve sorunlar nelerdir diye kendimizde bir hazırlık yapmış gelmiştik. Yani ben beş altı tane kategorik şey sayayım tamamı onun içerisine giriyor zaten kendimizin yaptığı hazırlık bugün burada konuşuyoruz diye düşündüğümüz zaten giriyor. Bir tanesi radar konusudur. Hepimizin bildiği bir konudur. Daha önce TÜBİTAK, Genel Kurmay, Enerji Piyasası ve Bakanlığımız ortaklaşa bir araya gelinmiştir. Bu sorun çözülmüştür. Ama uzun süre TÜBİTAK’ ın bir yazılım geliştirmesinden dolayı zaman kaybedilmiştir. Fakat biliyorsunuz ki değerlendirmeler başladı. Değerlendirmelerin ilk sonuçları ilk paketlerde ortaya çıkmaya başladı zaten ama zaman kaybettik doğrudur. Buna paralel olarak belki şunu söylemem lazım. Kabul aşamasına gelmiş olanları öncelikli olarak o sıralamada alıp değerlendirmeye tabi tutmak lazım ki kayba uğramasınlar çözmek lazım. Böyle devreye girip çözdüğümüz var belki salonda anlaşılıyor ki henüz geçici kabul yapılmış ama bu değerlendirmeden geçmemiş olanlarda var. Onlara da belki öncelik verdirerek daha fazla kayba uğramaması için bir katkıda bulunmamıza ihtiyaç var diye düşünüyorum. Çeşme bunlardan bir tanesiydi. Çeşme çözülmek üzere. Burada iki tane problem vardı belki TEİAŞ’ taki arkadaşlar anlatacaklardır. Bir havza trafo meselesi vardı, birde bu konu vardı bu konu çözüldü, havza konusu da trafo konusu da çözüldü. Dolayısıyla oradaki 460 MW’ lık paket bir portföy var 16,17 tane proje diyebileceğimiz. Hızlı bir şekilde yatırıma başlanacak olan projelerdir ve en hızlıda gidecek olan verimi yüksek olan projelerdir.

Diğer konu, siz tabi süre gündeme getirmediniz ama onu ben gündeme getirmem lazım gelirdi az önce söylediğim süre uzatımları konusu. Bir kere şunu söyleyeyim uzun süre çok rahat davranılıyor. Lisans iptali aşamasına gelindiğinde bir panik halinde türbin sözleşmeleri, işte sahaya bir karavan koyup bakın başladık gelin görün işte bismillah dedik falan bu iş değil. Bu konsantrasyonu doğru dürüst yapıp zaman planımızı, business planımızı çok iyi yapıp işin başında buna başlamamız lazım gelir diye düşünüyorum.

Diğer bir konu zaman zaman esas itibariyle şöyle yapalım ölçüm konusu, ölçüm önerildi arkadaşlar bu doğru bir şey ama bilin ki 1 Kasım süreci bitmiştir. Eldeki 11000 MW' lık lisans ya da uygun bulma aşamasına onlara çok ayrıntısına girmek istemiyorum zamanınızı almamak için. Bu süreç devam ediyor ama bilin ki bundan sonraki süreç yani yeni bir aşamaya bu standartlarla girilmeyecek işte ölçüm şuan onlardan bir tanesi kamuoyunun görüşü alınmıştır, sektörün sizlerin görüşleri alındı. Kısa bir süre sonra mevzuat haline ve tebliğ haline dönüştürülmüş olacak dolayısıyla sistem ölçüm yapılarak sisteme girileceği için yatırımcının girebileceği bir hale gelmiş olacak. Dolayısıyla yatırımcı olmayanın o sürece girmesi biraz daha zorlaşacak.

Biliyorsunuz ki teminat mektubu oranlarını yükselttik, şirket kuruluşlarında sermaye yeterlilik oranlarını yükselttik dolayısıyla olabildiğince yatırımcının sistem içerisinde olmasını arzu ediyoruz. Bunlar finansal yeterlilik idi, teknik yeterlilikte ölçüm yönetmeliği, ölçüm tebliği. Dolayısıyla ölçüm tebliği de yürürlüğü girdikten sonra finansal ve teknik yeterlilik tamamlanmış oluyor. Bu şu anlama geliyor. Her iki yeterliliği yerine getiren bizce yatırımcıdır. Bu her iki yeterliliğe haiz olan kuruluş bizce yatırımcıdır. Ama hepimiz biliyoruz ki alım satımların bir kısmı portföy alım satımıdır. Yani yatırımcıdan yatırımcıya alım satımdır. Bunları da hepiniz biliyorsunuz.

Diğer bir nokta kategorik olarak konuşuyorum tek tek bir kısmının üzerinden geçeceğim, mükerrerliğe düşmeden. PMUM' daki arz talep tahmini dolayısıyla dengesizlik ve dengesizliğin sizlere getirdiği maliyet çok doğrudur. Bu bir maliyettir. Ciddi bir maliyettir. Şimdi burada iki seçenek var işin açıkçası. Şimdi biz ne yerden ne yardan yaklaşımı içerisindeyiz. Biliyorsunuz ki YEK-DEM kapsamında biz hali hazırda ilan edilen fiyatlar üzerinden bu alımı kamu olarak yapıyoruz. Enerji piyasası düzenleme kurumuna süresi içerisinde ve mevzuatta öngörülen şartlarla müracaat edildiğinde bu alımı biz satın alma garantisi kapsamında yapıyoruz zaten ve nitekim bu kapsamda şu ana kadar bize 78 tane proje başvurdu ve bu haktan faydalanıyor. Bunlardan 22 tanesi ve 685 MW rüzgar. Şimdi bunun garantisi var. Ama PMUM da şöyle bir şey yani zaten irregular bir enerji kaynağı hem PMUM da işlem görsün, hem de orda oluşabilecek arz talep dengesizliğine mütevellit maliyetlere katlanmasın dediğimiz zaman bir çelişki doğuyor. Düzeltilemez mi düzeltilebilir arkadaşlarımız önerdiler. Belki aylık hesap edildiğinde tutturma oranı yüzde 2'ye kadar sapma oranı yüzde 2'ye kadar düşürüyor dendi. Ya da gün öncesi fiyat belki başka formulasyonlar da geliştirilebilir ama işin mantığına özüne baktığımız zaman biz zaten onun için satın alma garantisi kapsamında işlem yapıyoruz. Hem PMUM da olsun hem de dengesizliğe düşmesin diyorsak bir miktar çelişki içeriyor. Onu da gidermemiz lazım gelir diye düşünüyorum. Ama bu çalışılabilir konulardan bir tanesidir. Bundan sonraki toplantılarda bunun üzerinde çalışırız, çalışabiliriz. Sonuçta DUY yönetmeliği TEİAŞ' la ilgili arkadaşlarımız tarafından ortaklaşa düzenlenen üzerinde zaman zaman değişikliklerde yaptığımız biliyorsunuz daha çok yeni 12. ayda esaslıda değişiklikler yaptığımız bir yönetmeliktir. Yine arkadaşlar hem TEİAŞ tarafı hem bizler sektördeki katılımcılar çalışılır üzerinde, yeni teklifler üzerinde eğer sistemin bütününü bozmayacak tarzda bir çözüm ya da bir öneri oluşur ise buna sıcak bakılır. Yani esas olan teşviğin bütün boyutlarıyla teşvik olarak çalışmasıdır.

Diğer konu burada da bir çelişki görüyorum işin açıkçası bu teşvik konusu. Şimdi ikide bir teşvikte şöyledir, yani rakamlar yüksek olsun şöyle olsun diyoruz. Şimdi bir şeyi teslim edelim arkadaşlar. Bir taraftan satın alma fiyatlarının yeterli olmadığını düşük olduğunu söylüyoruz. Diğer taraftan 6,05 teklif atıyoruz. Şimdi o teklifi ben atmadım TEİAŞ' taki ilgili komisyondaki arkadaşlarımızda atmadı o teklifi yatırımcılarımız koydu. 4 üzerinden var 3 var 2 var 1 var neyse. Yani ben range'in tamamını söylüyorum en uç noktalarını söylüyorum. Yani burada şunu söyleyeyim bir taraftan satın alma kapsamındaki tarifelerin düşük olduğundan söz ediyoruz. Bir taraftan da son derece yüksek teklif vererek irrasyonel davranış sergiliyoruz. Niye bunun bakın elektrik dağıtım bölgelerindeki ihalelerde yaşadık ve çektiğimiz sıkıntıyı hepiniz gözlüyorsunuz, görüyorsunuz. Aranızda orada da oyuncu olan şeyler var, rüzgar oyuncuları var ya da yatırımcıları var. Dolayısıyla baktığımız zaman bu sektör işin açıkçası hesap ve kitabı iyi yapmayı gerektiren bir sektördür. Hevesle duygularla yapılacak bir iş değildir. Ve nitekim birçok toplantıda uluslararası normlara uygun fizible bankable proje geliştirmedikçe, hızlı hayata geçme şansı bu projelerin yoktur. Ben rüzgarla ilgili bize gelip de herhalde herkes ortaklaşa bir soruyu soruyor. Fizibilite raporunuzda belirttiğiniz sonuçlarla hayata geçtikten sonra oluşan sonuçlar arasındaki sapma nedir? Aranızda bireysel olarak bizi ziyarete gelen herhangi bir gerekçeden dolayı bütün arkadaşlarıma ortaklaşa bu soruyu soruyorum. Bu çok önemli bir şeydir. Yani fizibiliteleri hiç öyle irrasyonel bir davranış sergileyerek yapmamamız lazım gelir. Bu işin başka bir yolu yok.

Çünkü şunu bilelim bankalarda sıkıntıya giriyor sonradan. Yani biz projeleri bankable yapmayı sadece ve sadece satın alma fiyatını yani tarifeyi yüksek tutmaktan geçiyor zannediyoruz, değil arkadaşlar. Projeyi bankable yapabilmek için sadece tek başına IRR da bir şey ifade etmiyor. Çok önemli bir bileşendir kuşkusuz, kredilendirme modeli içerisinde en önemli unsurlardan bir tanesidir ama onun dışında o kadar çok unsur var ki bunlara da bakmamız lazım gelir. Dolayısıyla tek bir noktaya indirgediğimiz zaman yine toplamda yanlış yaparız diye düşünüyorum. Şimdi noktasal olarak yapılan ihracatı döviz kazandırıcı işlem olarak sayamaz mıyız diye arkadaşlarımız söylediler.

Bu tamamen hazinenin işidir, benim söyleyebileceğim bir şey yok. Dolayısıyla bunun araştırılmasına ihtiyaç var ve çalışılmasını da ihtiyaç var önemli bir şeydir bence. Doğru bir yaklaşımdır mantık olarak. Dolayısıyla bunun incelenmesine ihtiyaç vardır diye düşünüyorum. Yerli tanımının açılışta da söylendi doğru yapılmasına ihtiyaç var nitekim sayın müsteşar yardımcımızda aynı şeyi ifade ettiler ve çalışmakta olduğunu söylediler. Onun dışında yarışma ile ilgili katkı payının kW saat başına değil MW başına olabileceğine, bunların hepsi tartışılabilir. Sonuçta mevzuat değişikliğidir. Bu kW saat başına yapılması kanun gereğidir. Değiştirilebilir. Bugüne kadar onları yaptık bitti. Bundan sonrasını işin şunu açık bir şekilde söylemiş olayım. Yapmakta olduğumuz sektör toplantılarında bize sorun ve karşılığında çözüm önerisi olarak gelecek olan her türlü öneriyi sonuna kadar dikkate alıyoruz ve alacağız çok net. Az önce söylediğim gibi daha önceki toplantılarda konuştuklarımızın %80-90'ını bugün konuşmadık, yeni şeyler konuştuk. Bir sonraki toplantı daha yeni şeyler olur. Dolayısıyla bakın güneşte bu metadoloji farklıdır. Güneşte de indirimdir. Orda da kanun emridir. Orada da indirim esaslı bir yöntem konmuştur. MW başı esaslı çok eskiden uygulandı 2007 öncesinde birkaç tane projede uygulandı. Toplam proje bazında uygulandı. Yani farklı modeller hep uygulandı. Bunların her bir modelin kendi içerisinde artı eksi yanları var. Onlar analiz edilir hesap edilir. Hata payı en az olan bir kere bir numaralı kural şu olmalıdır. Bütün bu modellemenin altında oda şudur; sektöre ilave maliyet yüklemeden nasıl bir modelleme geliştiririz. Çünkü burada yükleyeceğimiz her bir ilave maliyet sonuçta tüketiciden ve sektörün toplamından çıkıyor. Dolayısıyla biz sektöre ilave maliyet yüklemeden yenili kurulu güç ilavesi yapmamız lazım ya da kurulu güç kapasitemizi arttırmamız lazım gelir. Böyle bir felsefeyle yaklaştığımız zaman her türlü modeli uygulamak mümkündür. Tartışılır hata payı en az olan bir yöntem uygulanabilir. Dediğim gibi rüzgar daha önceden yapıldı rüzgardaki yöntem ve 2008'de çıkan bir yöntemdir o, ama 2011'in başında hemen Ocak ayında yayınlanan güneş ile ilgili YEKDEM Yenilenebilir Enerji Kanununda da farklı bir yöntem benimsenmiştir. Bundan sonrada daha farklı ya da bunlara benzer bir yöntem benimsenebilir yeter ki bunu tartışalım, hata payını en aza indirgeyen bir yöntem olsun.

Kapasite artırım izinleriyle ilgili birazda EPDK da bekletiliyor falan gibi bir şey geldi. Ağırdan alınıyor falan, ağırdan alınmıyor bekletiliyor. Baya baya bekletiliyor. Biliyorsunuz biz bu kanunun uygulamasını yaptık 4-5 tane şirketimize kapasite artırımını da verdik ama daha sonra TEİAŞ ile bir araya geldik. Tam zamanlamaya dikkatinizi çekmek istiyorum. Kurul kararlarıyla çözüme ulaştırdığımız 1 Kasım prosedürünün başladığı noktadır durdurma noktamız bizim. Dolayısıyla 1 Kasım süreci ihaleler bitsin çünkü kapasite artırımı aynı zamanda o trafo merkezleriyle ilgilide talepler vardı çünkü sonuçta kanun 3 tane hükme bağlıyor kapasite artırımını

1.) Bitmiş olmak.
2.) İlk başvuru sahasıyla sınırlı olmak.
3.) Uygun bağlantı görüşü olmak.

Bu uygun bağlantı görüşü alacağımız trafo merkezlerinde zaten ihaleler yapılıyor. Kapasiteler orada ihale aşamasında dolayısıyla ihale süreçlerini hukuken herhangi bir sakatlığa uğratmamak açısından, herhangi bir eksik noksanlık yapmamak açısından o süreci durdurduk. Bundan sonra yapılacak olan işlerden bir tanesi kanunun öngördüğü ve az önce saydığım 3 tane hükme haiz projeleri incelemek ve onların kapasite artırımlarını değerlendirmeye almak olacak TEİAŞ ile ortaklaşa.

YEK-DEM ile ilgili başvuru süreleri kalksın. Şimdi şunu söyleyeyim ekim ayının sonu demişiz. Varsa ilgi gelin bugün dedik ki, Ekim ayının sonu demişiz. Sekiz saat sonra bize başvuru var. Sekiz saat sonra. Ya ben sekiz saat geciktim. Ekim ayının sonu, 31 Aralık dedik 1 Ocakta geldi başvurular o da bir gün sonra bunun sonu yok. Yok yani.

Sonuçta bir planlama yapıyorsunuz diyorsunuz ki ekim ayının sonuna kalan 2 ayda sizin hazırlık döneminiz, ilgili dairede proses edilecek, işlemler tekemmül ettirilecek ondan sonra kurula indirilip kurul kararlar alınacak ondan sonra ilan edilecek, askıya çıkılacak ilan edilecek. Şimdi 31 Aralık yapsanız ben kurul kararı alacağım zaman kalmıyor bir kere. Yani ben kurul kararı almam lazım onun için dolayısıyla zaman kalmıyor. Şimdi bir şeye de dur diyeceksiniz. Ben buna 1 Kasım demiş olsam, 1 Aralık demiş olsam 2 Aralıkta gelecek bana başvuru. Çünkü bizim genel bir yaklaşım biçimimizdir bu. Bu yapı değiştirilebilir. 1 Aralık yapılabilir 1 Kasım ama sonuçta şudur, gene bir gün sonra birileri gelecektir. Bir sistem uyguluyorsanız o sistemi önceden ilan edilir ve bu sistemde ilan edilmiş durumda mevzuatın içerisine konmuş durumda onun için hani sisteme birazda uymaya çalışmakta fayda var diye düşünüyorum çünkü değiştirilebilir ama sonuçta her değiştirildiğinde bir ihlal potansiyeli ortaya çıkmış olacak.

Biliyorsunuz ki teminat mektubu oranlarını yükselttik, şirket kuruluşlarında sermaye yeterlilik oranlarını yükselttik dolayısıyla olabildiğince yatırımcının sistem içerisinde olmasını arzu ediyoruz. Bunlar finansal yeterlilik idi, teknik yeterlilikte ölçüm yönetmeliği, ölçüm tebliği. Dolayısıyla ölçüm tebliği de yürürlüğü girdikten sonra finansal ve teknik yeterlilik tamamlanmış oluyor. Bu şu anlamageliyor. Her iki yeterliliği yerine getiren bizce yatırımcıdır. Bu her iki yeterliliğe haiz olan kuruluş bizce yatırımcıdır. Ama hepimiz biliyoruz ki alım satımların bir kısmı portföy alım satımıdır. Yani yatırımcıdan yatırımcıya alım satımdır. Bunları da hepiniz biliyorsunuz.

Diğer bir nokta kategorik olarak konuşuyorum tek tek bir kısmının üzerinden geçeceğim, mükerrerliğe düşmeden. PMUM' daki arz talep tahmini dolayısıyla dengesizlik ve dengesizliğin sizlere getirdiği maliyet çok doğrudur. Bu bir maliyettir. Ciddi bir maliyettir. Şimdi burada iki seçenek var işin açıkçası. Şimdi biz ne yerden ne yardan yaklaşımı içerisindeyiz. Biliyorsunuz ki YEK-DEM kapsamında biz hali hazırda ilan edilen fiyatlar üzerinden bu alımı kamu olarak yapıyoruz. Enerji piyasası düzenleme kurumuna süresi içerisinde ve mevzuatta öngörülen şartlarla müracaat edildiğinde bu alımı biz satın alma garantisi kapsamında yapıyoruz zaten ve nitekim bu kapsamda şu ana kadar bize 78 tane proje başvurdu ve bu haktan faydalanıyor. Bunlardan 22 tanesi ve 685 MW rüzgar. Şimdi bunun garantisi var. Ama PMUM da şöyle bir şey yani zaten irregular bir enerji kaynağı hem PMUM da işlem görsün, hem de orda oluşabilecek arz talep dengesizliğine mütevellit maliyetlere katlanmasın dediğimiz zaman bir çelişki doğuyor. Düzeltilemez mi düzeltilebilir arkadaşlarımız önerdiler. Belki aylık hesap edildiğinde tutturma oranı yüzde 2'ye kadar sapma oranı yüzde 2'ye kadar düşürüyor dendi. Ya da gün öncesi fiyat belki başka formulasyonlar da geliştirilebilir ama işin mantığına özüne baktığımız zaman biz zaten onun için satın alma garantisi kapsamında işlem yapıyoruz. Hem PMUM da olsun hem de dengesizliğe düşmesin diyorsak bir miktar çelişki içeriyor. Onu da gidermemiz lazım gelir diye düşünüyorum. Ama bu çalışılabilir konulardan bir tanesidir. Bundan sonraki toplantılarda bunun üzerinde çalışırız, çalışabiliriz. Sonuçta DUY yönetmeliği TEİAŞ' la ilgili arkadaşlarımız tarafından ortaklaşa düzenlenen üzerinde zaman zaman değişikliklerde yaptığımız biliyorsunuz daha çok yeni 12. ayda esaslıda değişiklikler yaptığımız bir yönetmeliktir. Yine arkadaşlar hem TEİAŞ tarafı hem bizler sektördeki katılımcılar çalışılır üzerinde, yeni teklifler üzerinde eğer sistemin bütününü bozmayacak tarzda bir çözüm ya da bir öneri oluşur ise buna sıcak bakılır. Yani esas olan teşviğin bütün boyutlarıyla teşvik olarak çalışmasıdır.

Diğer konu burada da bir çelişki görüyorum işin açıkçası bu teşvik konusu. Şimdi ikide bir teşvikte şöyledir, yani rakamlar yüksek olsun şöyle olsun diyoruz. Şimdi bir şeyi teslim edelim arkadaşlar. Bir taraftan satın alma fiyatlarının yeterli olmadığını düşük olduğunu söylüyoruz. Diğer taraftan 6,05 teklif atıyoruz. Şimdi o teklifi ben atmadım TEİAŞ' taki ilgili komisyondaki arkadaşlarımızda atmadı o teklifi yatırımcılarımız koydu. 4 üzerinden var 3 var 2 var 1 var neyse. Yani ben range'in tamamını söylüyorum en uç noktalarını söylüyorum. Yani burada şunu söyleyeyim bir taraftan satın alma kapsamındaki tarifelerin düşük olduğundan söz ediyoruz. Bir taraftan da son derece yüksek teklif vererek irrasyonel davranış sergiliyoruz. Niye bunun bakın elektrik dağıtım bölgelerindeki ihalelerde yaşadık ve çektiğimiz sıkıntıyı hepiniz gözlüyorsunuz, görüyorsunuz. Aranızda orada da oyuncu olan şeyler var, rüzgar oyuncuları var ya da yatırımcıları var. Dolayısıyla baktığımız zaman bu sektör işin açıkçası hesap ve kitabı iyi yapmayı gerektiren bir sektördür. Hevesle duygularla yapılacak bir iş değildir. Ve nitekim birçok toplantıda uluslararası normlara uygun fizible bankable proje geliştirmedikçe, hızlı hayata geçme şansı bu projelerin yoktur.

Ben rüzgarla ilgili bize gelip de herhalde herkes ortaklaşa bir soruyu soruyor. Fizibilite raporunuzda belirttiğiniz sonuçlarla hayata geçtikten sonra oluşan sonuçlar arasındaki sapma nedir? Aranızda bireysel olarak bizi ziyarete gelen herhangi bir gerekçeden dolayı bütün arkadaşlarıma ortaklaşa bu soruyu soruyorum. Bu çok önemli bir şeydir. Yani fizibiliteleri hiç öyle irrasyonel bir davranış sergileyerek yapmamamız lazım gelir. Bu işin başka bir yolu yok. Çünkü şunu bilelim bankalarda sıkıntıya giriyor sonradan. Yani biz projeleri bankable yapmayı sadece ve sadece satın alma fiyatını yani tarifeyi yüksek tutmaktan geçiyor zannediyoruz, değil arkadaşlar. Projeyi bankable yapabilmek için sadece tek başına IRR da bir şey ifade etmiyor. Çok önemli bir bileşendir kuşkusuz, kredilendirme modeli içerisinde en önemli unsurlardan bir tanesidir ama onun dışında o kadar çok unsur var ki bunlara da bakmamız lazım gelir. Dolayısıyla tek bir noktaya indirgediğimiz zaman yine toplamda yanlış yaparız diye düşünüyorum. Şimdi noktasal olarak yapılan ihracatı döviz kazandırıcı işlem olarak sayamaz mıyız diye arkadaşlarımız söylediler.

Diğer bir konu; dediğim gibi ölçüm zorunluluğunu sistemin içerisine koyduk dolayısıyla bunda sonrakiler için ölçüm zorunlu hale gelmiş olacak. Yerel otoritelerin bilinçlendirilmesi konusu çok önemli bir konudur bu bir eksikliktir doğrudur. Biz zaman zaman belediyelerimize ve valiliklerimize yazılar yoluyla zaman zaman ziyaretler yoluyla bunu yapmaya çalışıyoruz, yeterlimidir değildir. Bunu karşılıklı yapmalıyız. Dolayısıyla sizlerde bunu ziyaret ederek, bizlerde merkezden bunu destekleyerek bunu daha da arttırmalıyız. Belki sistematik bir ziyaret düzenleyerek bunu yapmalıyız diye düşünüyorum. Dolayısıyla sorunlardan bir tanesidir ama bu zamana sadece çözülecek olan sorundur. Havza çalışmaları ile ilgili arkadaşlarımız cevap vereceklerdir diye düşünüyorum.

Kamulaştırma ile ilgili sorun olduğuna ilişkin bir şey geldi. Bugüne kadar bütün lisanslandırma süreçlerimizde kamulaştırma ile ilgili bir sorun ilk defa duydum ben. Açık, net, sarih konuşuyorum. Bu kadar net. Kamulaştırma ile ilgili bir sorun ilk defa duyuyorum duyduğuma da çok sevindim. Demek ki var orada da bir sorunumuz, bir sorunsa var onu çözmemiz lazım gelir. Ona hemen bakalım nedir. Bireysel olarak da arkadaşlarımızla konuşalım ve onu çözelim. Bu kamulaştırmayı son derece sistematik yapıyoruz. Hepsini de kamulaştırma esasına göre yapıyoruz. Önce rizayen olmazsa mahkeme süreçleriyle ilgili yapıyoruz. Ve muhtemeldir ki buradaki sorunda mahkeme süreçlerinde yani bizden değil kararın alınmasında değil, kamulaştırma kararının mahkeme süreçlerinin geç işlemesinden kaynaklanan sorundur. Yoksa bizde kamulaştırma ile ilgili bugüne kadar Varit olan hiçbir sorun yoktur. Açık, net, sarih.

Onun dışında teşvikler uzatılmalıdır. Bence de uzatılmalıdır, bireysel görüşümü söyleyeyim. Madem 2023 20.000MW diyoruz ona ulaşacak tarzda bir teşviklendirme sisteminin yatırım Türkiye'de yatırım yapılabilir hale gelmesi açısından ve Türkiye'deki yatırımcının krediyi rahat bulması projeksiyonlarını doğru yapabilmesi açısından onların biran önce yapılarak uzatmaların bugünden öngörülebilirliği yüksek bir piyasa yapısının oluşturulmasına ihtiyaç var. Ben teşekkür ediyorum saygılar sunuyorum.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Çok teşekkür ederiz Sayın EPDK Başkanımıza gerçektende çok net bir şekilde ortaya koydu. Şimdi TEİAŞ adına Sayın Genel Müdürümüz Kemal Yıldır Bey buradalar aramızdalar. Onun sektörden gelen sorularına karşılık gelen cevaplarını alalım. Buyurun Kemal Bey.

Kemal YILDIR, TEİAŞ Genel Müdürü

Teşekkür ederim Sayın Başkan. Saygı değer katılımcılar ve değerli bürokrat arkadaşlarım hepinizi saygıyla selamlıyorum. Tabi TEİAŞ her üretim noktasında olduğu gibi rüzgarda da sistemin yüktevzi açısından yüklerin tanzim edicisi ve tüketim noktalarına sorunsuz olarak elektriğin iletilmesiyle görevlendirilmiş bir kurum. Tabi bize yöneltilen sorular havzadan başlayalım isterseniz. Çünkü havzalar ile ilgili biz havza planlamalarını ilk önce sularla başladık hidrolik potansiyeli olup da rezervuarı olmayan küçük suların sisteme kazandırılmasıyla başladık.

Nasıl oldu bu. Tabi o Karadeniz bölgesinde yoğunlaşmış bir vaziyette olan bu potansiyelin sisteme kazandırılması bir dağıtım kabinine ya da bir trafo merkezine bağlanmak suretiyle gerçekleşebilecek bir yatırım. O bölgede de tüketim olmadığı için çok sayıda trafo merkezi ve dağıtım kabini yok biliyorsunuz. Yani Karadeniz de yerleşim yaylanın bir tarafında bir kaç ev öbür tarafında bir kaç ev yerleşim yerleri ancak şehirlerde oluşmuş. Bu havzaların oluşturulduğu bölgeden önceki planlanan suların bulunduğu bölgelerde şehirlerden uzak yerlerde.Tabi küçük üstü santrallerinde 5-10 MW şehirlere kadar uzun iletim hatlarıyla doğrusu dağıtım hatlarıyla ulaştırılarak bunu sisteme kazandırmak mümkün değil. O yüzden TEİAŞ bu konuda durumdan vazife çıkarmış demiş ki "sular akar Türkler bakar" olmasın biz her ne kadar indirici trafo merkezi işletiyorsak da bu sefer yükseltici trafo merkezide işletelim. Ne yapalım bunları toplayalım havza merkezinde 3'er 5'er 10'ar MW işte 50 MW üzerine çıktığında sisteme kazandıralım. İnterkonnekt sistem bunu nasıl olsa harcayacaktır.

Ama tabi gel gelelim burada bunları topladığımızda bir bağlantı anlaşması kapsamında bu tesislerin yapılması gerekiyor neden bu tesisler şayet bir şekilde planlandıktan sonra TEİAŞ bunu yatırım programına alıp da yapabilir. Yatırım programına aldıktan sonra yaptığı tesisin şayet bir kriz neticesinde gerçekleşmesi söz konusu olmazsa tabi TEİAŞ bunun hesabını da devletin parasını çarçur ediyorsun sağa sola diye vermek zorunda kalacak. Dolayısıyla bununla ilgili iki yöntem TEİAŞ' ın yapması ya da yatırımcının yapması. Genelde yatırımcının yapması yöntemi tercih ediliyor. TEİAŞ' ın yapması yöntemi tercih edildiğinde de biz onu yatırım programına alıp ondan sonra yaklaşık 3 sene içinde bu yatırım gerçekleşiyor. Çünkü büyük tesisler bunlar. Burada kullanılan malzemeler raf malzemesi değil sipariş vereceksiniz yurtdışında imal edilip gelecek. Dolayısıyla bu uygulama karşımıza şu sorunu çıkarıyor. Nedir. 50 MW gücünde olan bir kişi yatırıma başlamıyor ama 5 MW gücünde olan bir kişi yatırıma başlamış oluyor. Ben bitirdim havza trafo merkezi nerede diye karşımıza geliyor. Bizde diyoruz ki sen iyi başarılı bir iş yaptın bitirdin ama bu trafo merkezini sen yapacaksın. Olur mu benim 5 milyon dolarlık yatırımım var sen bana 15-20 milyon dolarlık bir yatırım yaptırıyorsun. Yapacak bir şey yok senden başka gelen olmadı ben birisiyle bir bağlantı anlaşması yapmam gerek. Ama burada rüzgarlarda da aynı durum söz konusu olmasına rağmen rüzgarlarda böyle olmadı, rüzgarlarda Ömer Bey'in söylediği gibi arkadaşlar kendi aralarında yaptıkları toplantılar neticesinde biz kendi aramızdan birisiyle değil de bunu TEİAŞ ile yapalım daha güvenli olur şeklinde bize geldiklerinde, bizde tabi ki bunu her ne kadar iş yükümüzü daha da arttıracak olsa dahi kabul ettik ve yolumuza devam ediyoruz. Bir aşamaya gelindi, ihaleler yapıldı. Yapım sürecine girildi. İletim hatları trafo merkezleri yapılıyor. Tabi bununla ilgili detay sorular varsa, biraz önce taleplerden bir tanesi TEİAŞ ile toplantı yapalım, elbette yapalım. Elbette yapalım ayda bir yapalım, iki ayda bir yapalım, ne zaman ihtiyaçsa yapalım.

Diğer konuları lafı fazla uzatmamak MW başına ödeme katılım paylarını, birde oran sabitlenmesi konusu çalışılması gereken bir konu olabilir ama bunun sanıyorum kanunda kW saat başına teklif edilen rakamlar. Bir kanun düzenlenmesi gerekebilir, mantıklı bunun üzerine EPDK ile biz çalışırız. Öbür taraftan dengesizlik sorunu, tabi bu dengesizlik sorununu şöyle görmek lazım arkadaşlar yani siz elektriği piyasaya sattığınız zaman elektrik olarak satıyorsunuz. Yani bu rüzgardan üretilmiş bir elektriktir, bu doğalgazdan üretilmiş bir elektriktir, bu sudan üretilmiş bir elektriktir diye satmıyorsunuz. Yani nedir. Piyasa onu tüketici onu elektrik olarak alıyor, bana ne sen nerden üretirsen üret. Ben bana gelen fiyatı bilirim. Dolayısıyla bu eşitler arasında bu işi yapmak öyle çok kolay falan değil. Yani rüzgar için bir piyasanın içinde ayrıcalık uygulayalım ama Sayın EPDK Başkanımızın söylediği gibi bir çalışalım bakalım, baştan olmaz demeyelim sizlerle beraber irdeleyelim. Olup olmayacağına beraber karar verelim. Toplantıyı da söyledim, ben benimle ilgili başka soru olursa o toplantıda da konuşuruz. Teşekkür ediyorum.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Çok teşekkür ediyoruz TEİAŞ Genel Müdürümüz Sayın Kemal Yıldır Bey'e. Şimdi de sorularımıza cevap vermek üzere Enerji Komisyonu Başkanımız Sayın Mahmut Mücahit Fındıklı buyurun.

Mahmut Mücahit Fındıklı, TBMM Enerji Komisyonu Başkanı

Çok güzel bir toplantı oldu yine. Enerji Bakanlığımızın ilgili genel müdürler, EPDK bu konuda çok heyecanlı ve canlı çalışıyor. Sektörümüz yeni, genç, dinamik bir sektör. Onlar da büyük bir heyecanla bu sektörün yerli yerine oturmasını istiyor. Orada 6, 7 tane üretim kısmında olan arkadaşımız var. Onlar oradan bizi gözlüyorlar. Ama neticede hepimiz bu yenilenebilir enerjinin birer oyuncusuyuz. Hepimiz aynı aynı takımın oyuncusuyuz. Olaya bir kere böyle yaklaşıyoruz. Sizler de bizler de aynı takımın oyuncusuyuz. Peki, sorunun büyüğü küçüğü olur mu? Bana göre olmaz. Sorun sorundur, onun öncelikleri vardır. Yani bir yatırımcı bir belediye başkanının kapısında 3 ay 5 ay bekliyorsa bu sorun küçük sorun değildir. Ve insanı da çıldırtan bir sorundur. Bunu anlamak lazım. Kişiye göre, firmaya göre ya da kuruma göre sorunun öncelikleri önemlidir. Biz hedef olarak önümüze koyduğumuz yani EPDK, Komisyon Başkanı, Bakanlığımızın Bürokratları olarak kararlı olduğumuz şu konu var; biz yenilenebilir enerji noktasında Türkiye'nin ne kadar kaynağı varsa, bunu harekete geçirmek istiyoruz, bunda çok kararlıyız.

İki, bunu yaparken de aynı zamanda bizde olmayan teknolojinin de bize gelmesi için çok kararlayız, inatçıyız.

Üç, yalnızca Türkiye'nin değil Ortadoğu'nun ve Kuzey Afrika'nın da aynı zamanda en önemli oyuncularından biri olmak istiyoruz. Onun için sorun büyük veya küçük demeden bu problemlerimizi paylaşacağız ve özeceğiz. Buradan Başkana bir önerim var. Bende yaklaşık 4,5 sayfa not var. Bunların içerisinde ilgili arkadaşlarımız Kurumdaki arkadaşlarımız cevap vermeye çalıştılar. Bir kısmı yapabileceğimiz işler, yani yönetmelikte çözebileceğimiz işler var, kanunda yapabileceğimiz değişiklikler var. İşte efendim çok sık kanun değişmez derler. Öyle değil. Yeni bir sektör yürürken karşılaştığımız problemleri çözebilecek, aşabilecek noktada gerekirse 10 kere değiştiririz, gerekirse 15 kere ilave yapabiliriz. Önemli olan sektörün doğru yürüyebilmesini sağlayabilmektir. Bizim amacımız bu. Çok verimli bir toplantı oldu. Açık ve şeffaf bir toplantı oldu. Buradan çıkan değerleri, problemleri tek tek alt alta yazalım. Buna da bir süre verelim. Bunu kurumlarımızla paylaşalım. Neleri çözeriz, neleri çözemeyiz, ortaklaşa çözülmesine inandığımız konuları bir kere çözelim. Bunun için ben bakanlık adına da ben de sizin bir meslektaşınızım, ben de elektrik mühendisiyim. Hem onların adına EPDK zaten o da sektörden şikayetlerini anlattı, orada da haksız değil doğrusu. Dolayısıyla, Anadolu da bir tabir vardır. 40 kardeşiz kırkımız da bir birimize destek olacağız. Birbirimizi toparlaya toparlaya gideceğiz. Ben Enerji Bakanlığı adına da Sayın Bakanın adına da bu sözü verebilirim. Yapılabilecek, yönetmelikle düzelebilecek konular varsa onların üzerine gidelim ve bu toplantının sonuçlarının ve verimliliğini ölçelim. Rapor yazılıp kalmasın. Söyledik, rapor haline getirdik, şunu şunu çözdük, şunu şunu çözemedik, şu taleplerinizde haklısınız, şu taleplerinizde haklı değilsiniz deyip bunları çözüp EPDK Başkanımızın söylediği gibi önümüzdeki dönemde masamıza gelecek yeni, konuları konuşalım, tartışalım. Üreticilerle ilgili tabi yerli imalat nedir, yerinde imalat nedir, yani bunları iyi tarif etmemiz lazım. Bu konu ile ilgili ben TOBB Başkanı ile de İstanbul'da konuştum. Çünkü birçok alanda Yerli imalat lafı geçiyor. Bunu tarif etmemiz lazım. Nedir yerli olan, yerinde imalat nedir, yerli imalat nedir? Bunları iyi tartışmamız lazım, çünkü İhale Kurumunda da var, kanunlarda da var, birçok yerde adı geçiyor. Fakat ne olduğu tarif edilmediği için herkes kendi yorumuna göre bir değerlendirme yapıyor. Üretici arkadaşlar doğru söylüyor. Enerji yatırımıyla ilgili rüzgar yatırımıyla ilgili yerli imalattaki bu desteklerimiz aslında üretici firmaya verilen destekler değil. Onlar sektörde yatırım yapacak arkadaşlarımız için verilen destekler. O arada da burada imalat yapanları daha cazip hale getirebilmek için de sektöre verdiğimiz yan bir destek gibi görünüyor. Ama şunu tabi Sanayi Bakanlığından, Hazineden kimse yok, onlar adına da Komisyon Başkanı olarak söyleyebilirim, Türkiye'nin birçok yerinde sanayi yatırımı, üretim yatırımı yapmak üzere karar aldığınızda genel teşviklerle alakalı birçok teşvik var, bu teşviklerden üretici arkadaşlarımız istifade edebilirler. Bedava hazine arazisinden tutun, arge çalışmalarına verilen destekten, Sanayi Bakanlığımızın ve Hazinenin özellikle, üretim firmalarına verdikleri yatırımlara destekleri var. Doğrudur bu teşvikler aslında sektörle alakalı, size bir fırsat sağlıyor.

Ama genel yatırımlarımızın tamam mı teşvik kapsamı içerisindedir. Bunları kullanabilirsiniz diye düşünüyorum. Ben toplantının hakikaten sonuç ve verimliliğini merak ediyorum. Burada tekrar iki üç ay sonra, bir araya geldiğimizde açıkçası sizin karşınıza arkadaşlar bu konuyla alakalı biz komisyon olarak şunları yaptık, şu konuları çıkardık, EPDK Başkanımız biz şurada aksaklıklar vardı, bunları düzelttik. Sizler de hiç olmaza bizimle tekrar yüz yüze geldiğinizde evet doğrudur bunları yatınız ama yeni problemlerimiz de şunlardır deyip toplantıların verimliliğini ölçerek gitmemiz gerektiğine inanıyorum aksi taktirde yerimizde saymanın bir anlamı yok diye düşünüyorum. Ben tekrar TÜREB Başkanımıza, katılan bütün arkadaşlara, üretici arkadaşlara özellikle bu sektörün büyümesi ve önünün açılmasında sektörle beraber yol alan yürüyen hakikaten gece gündüz samimiyetle çalışan hem Enerji Bakanlığı bürokratlarına, değerli Genel Müdürlerime, EPDK' ya çok teşekkür ediyorum. Komisyon Başkanı olarak her türlü problemlerinizi bize yazabilirsiniz. Birçok arkadaşımızla zaten toplantılarda hatta imalat yerlerinde, şantiyelerinde tanışma, gezme imkanımız oldu. Bu ilişkilerimiz devam edebilir. Burada belki EPDK Başkanına veya Enerji Bakanlığı Yetkililerine nezaketen söyleyemediniz her şeyi bizimle paylaşabilirsiniz, çünkü biz kanun koyucuyuz. Biz icra makamı değiliz. İcra makamından yatırımcı biraz da çekinirler. Orayla paylaşamadığınız problemleriniz olursa bizimle paylaşabilirsiniz. Tekrar hepinize teşekkür ediyorum.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Sayın katılımcılar, biz de bütün konuşmacılarımıza, Sayın Bakanımıza Sayın EPDK Başkanımız Hasan Köktaş' a, Sayın Enerji Komisyonu Başkanımız Mahmut Mücahit Fındıklı'ya, Sayın Müsteşar yardımcımız Zafer Benli' ye, Sayın TEİAŞ Genel Müdürümüz Kemal Yıldır' a teşekkür ediyoruz. Sayın Enerji Komisyonu Başkanımızın dediği gibi buna bir süre verilim. 4 Kurumdan 4 tane isteğimiz olsun. EPDK' dan Nisan başı itibariyle EPDK' nin salonunda yine bir sektör toplantısı yapalım. İlk haftası uygunsa. Türkiye Rüzgar Enerjisi Yol Haritası Çalışmamız bitecek, sizinle birlikte lansman yapmak istiyoruz. O zamana kadar da radarla ilgili sıkıntıyı çömüş olalım mesela EPDK' dan. Bakanlıktan uygulanabilir yani yerli katkıyla ilgili uygulanabilir bir yönetmelik isteyelim o zamana kadar süre koyalım. Var ama yüzde olarak değil de yani yurt dışından getirilmiş olmasına bakılmaksızın ya da Türkiye'de üretilmiş bakılmaksızın montajı da yapılsa yerli sayılsın. Yani sanayicilerimizin önünü bir açalım.

Hasan KÖKTAŞ, EPDK Başkanı

Burada süre konacak bir tek şey var. 11000 MW' ın 40 ay içerisinde hizmete geçmesi, işletmeye geçmesi. Başka hiçbir şey yok. Diğerleri çok tali unsurdur, resmin büyüğünü kaçırmayın lütfen. Bütün hikaye burada bitiyor. Diğerleri de koskoca bir hiç.

Mustafa Serdar ATASEVEN

Başkanım bunlarda ama onların bir adımı. Biz meclisten de bu yerli teşvik ile ilgili kanunun 2020'ye uzatılması ile ilgili bir şey bekleyelim. TEİAŞ' tan da rüzgarla ile ilgili özellikle havza planlamasını bekleyelim. Yani 4 kurumumuzdan da bu toplantının sonucu olarak somut bir şey talep edelim. Bunları talep edelim. Bunlarında önümüzdeki nisan ayına kadar çözülmesini ümit edelim. Bu anlamda toplantıyı burada kapatıyorum. Bütün konuşmacılarımıza ve katılımcılarımıza teşekkür ederiz.

TÜREB'e E-POSTA YOLUYLA BİLDİRİLEN GÖRÜŞLER

POLAT ENERJİ

Rüzgar Enerjisi Sektöründe Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Polat Enerji olarak iştiraklerimizin yapmış olduğu yatırımlarla 2012 yılında tamamlanacak santrallerimizle toplamda 355 MW kurulu gücümüzle yaklaşık net 1 milyar kWh elektrik üreteceğiz. 2012 yılı içerisinde de 150 MW'lık bir yatırım kararı daha almış bulunuyoruz ve inşaatına Nisan ayında başlayacağız.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının yayımlamış olduğu 2010-2014 dönemi Stratejik Planı ve Elektrik Enerjisi Piyasası ve Arz Güvenliği Strateji Belgesi'ne göre rüzgar enerjisi kurulu gücümüzün 2015 yılına kadar 10.000 MW ve 2023 yılına kadar 20.000 MW olması hedeflenmişti. Ancak hepimiz görüyoruz ki Türkiye 1999 yılında başladığı rüzgar serüveninde 12 yılda ancak yaklaşık 2.000 MW'a ulaşabilmiş ve dolayısıyla 2023 yılına kadar kalan 8 yılda 18.000 MW yatırım yapabilme imkanını çoktan yitirmiştir.

Türkiye'nin yıllardır siyaset, bürokrasi, özel sektör ve akademisyenler tarafından ağız birliği ile deklare edilmiş olan en az 30.000 MW'lık (ki yaklaşık 90 milyar kWh elektrik enerjisi eder) rüzgar potansiyelini en iyi şekilde değerlendirebilmesi ve belirlediği hedeflere ulaşabilmesi için rüzgar enerji santralleri yatırımlarını hızlandıracak bazı düzenlemeler yapılması gerektiği TEİAŞ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ APK DAİRESİ BAŞKANLIĞI'nca 2011 Kasım'ında hazırlanmış olan ELEKTRİK ENERJİSİ 10 YILLIK ÜRETİM KAPASİTE PROJEKSİYONU raporunda aynen şöyle yer almaktadır

"Çalışma döneminde (2020 yılına kadar olan dönem kastedilmekte) işletmeye gireceği kabul edilen kapasiteler dikkate alındığında her iki senaryo sonuçlarına göre ve beklenen talebin yüksek oranda gerçekleşmesi durumunda güvenilir üretim kapasitesine göre 2016 - 2017 yıllarında elektrik enerjisi açığı beklendiğinden ve üretim tesisinin inşaat süreleri tesisin tipine göre 3-5 yıl arasında olabileceği dikkate alındığında vedilikle EPDK'dan lisans almış ancak işletmeye giriş tarihi belirsiz olan uygun üretim yatırımlarından yeni ilave kapasitenin 2016 yılından itibaren devrede olabilecek şekilde sisteme dahil edilmesi için bugünden önlemlerin alınması gerekmektedir."

Türkiye rüzgar sektörünün şu an için büyük bir yatırımcısı ve işletmecisi olarak edindiğimiz tecrübeler sonucunda "Bugünden alınması gereken önlemler" konusunda bir katkımız olursa düşüncesi ile aşağıdaki önerilerimizin dikkate alınması için gereğini arz ederiz.

1) Rüzgar Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvurularına İlişkin Yarışma

4628 sayılı Kanunun Lisans Genel Esasları ve Lisans Türleri Başlıklı 3. Maddesinin 5. ek fıkrasında Rüzgar Enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılan lisans başvurularında aynı bölge ve/veya aynı trafo merkezi için birden fazla başvurunun bulunması durumunda, TEİAŞ tarafından sisteme bağlanacak olanı belirlemek için yarışma yapılacağı ve yapılan yarışmada yönetmelikle belirlenecek bir süre boyunca üretilecek kWh başına ödenecek en yüksek katkı payını teklif ve taahhüt eden başvurunun Kurul tarafından değerlendirileceği belirtilmektedir.

Rüzgar Enerji Santralleri için yapılan yarışmalarda teklif edilen fiyatlar gerçekçi olmayıp, Rüzgar Enerji Santralleri için yapılan yarışma yönteminin kWh başına teklif edilen birim fiyat yerine MW cinsinden bağlanabilir kapasite için teklif edilecek birim fiyat tutarına göre yapılması ayrıca yarışma sonucunda teklif edilen tutarın en kısa sürede ve bir defada Türkiye Elektrik İletim A.Ş.'ne ödenmesi çantacılık olarak tabir edilen lisans ticaretinin önüne geçilmesi bakımından oldukça önemlidir.

Rüzgar Enerjisi piyasasında yaklaşık 400 milyon € lisans ticareti nedeniyle el değiştirmiş ve sistem dışına çıkmıştır. 2020 yılına kadar daha lisanslandırılacak 10.000 MW'lık bir kapasite bulunmaktadır ve bu kapasite yaklaşık 1,5-2 milyar €'luk bir lisans ticareti hacmi yaratabilir. Buna karşın, yarışmanın MW başına teklif edilecek birim fiyat tutarına göre yapılmasıyla bu tutar Kamu'ya geçecektir ve ümidimiz bunun yenilenebilir enerji kaynaklarının desteklenmesinde kaynak olarak kullanılmasıdır.

İlgili Kanun maddesinde yapılacak değişiklikle Lisans Ticaretinin engellenmesi ve Lisans Ticareti nedeniyle Kamu'nun zarara uğratılması ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının hızla harekete geçirilmesi sağlanacaktır.

2) Rüzgâr Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi Kurmak Üzere Yapılan Lisans Başvuruları

Rüzgar Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi kurmak üzere yapılan lisans başvurularında yerine getirilmesi gereken zorunluluklar konusunda bir kanun maddesi bulunmamaktadır.

Ölçümlerin teknik standartlarının uluslar arası standartlar dikkate alınarak tespit edilmesi temel unsur olmakla birlikte ölçümler kadar bir diğer önemli unsur da ölçümler sonucunda elde edilen verilerin analiz edilmesidir. Yapılan ölçümler ertesinde yapılacak müracaatlar esnasında, ölçüm sonuçları yatırımların gerçek sahibi ve patronu olan finans kuruluşlarının, bankaların referans verdiği enerji analizi yapan kuruluşlar tarafından değerlendirilmeli, analiz edilmeli ve raporlanmalıdır.

Avrupa'da 20 senede 90.000 MW'ın üzerinde rüzgar kurulu gücüne ulaşılmış ve tüm tesisler enerji analizi çalışmaları baz alınarak yapılmıştır. Ülkemizde de mevcut rüzgar kapasitesinin daha hızlı bir şekilde hayata geçirilmesi için enerji analizlerinin yapılarak lisanslama öncesinde sunulması, teknik olarak henüz değerlendirilmemiş ve bir rüzgar yatırımı fizibilitesinin en kritik girdisi olan "rüzgardan üretilecek yıllık elektrik miktarı" hesaplanmamış tesislerin sistemden dışarıya itilmesi için gereklidir.

Ayrıca, yatırımcıların kendi belirledikleri yerlerde bugünden ölçüme başlamaları ve başvuru prosedürünü yerine getirerek başvuruda bulunabilmesi, başvurular alındıktan sonra trafo merkezlerinin bağlanabilir kapasiteleri açısından değerlendirilerek bağlantısı uygun görülen kapasite için başvurudan hemen sonra (ve gerekiyorsa yarışmaya dayalı olarak) Lisans verilmesi için gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Rüzgar Enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere lisans başvurusu yapılması için kapasite açıklanmasının beklenmesi en az 3 yıllık büyük bir zaman kaybına yol açacaktır.

3) Kapasite Artışı ile İlgili Düzenleme

4628 sayılı Kanunun Lisans Genel Esasları ve Lisans Türleri Başlıklı 3. Maddesinin 7. ek fıkrasında Rüzgâr enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak amacıyla alınan lisanslar kapsamındaki tesisler için, TEİAŞ ve ilgili dağıtım şirketinden alınan tadil kapsamındaki bağlantı görüşünün olumlu olması halinde ilk lisans başvurusundaki sahada başka lisans başvurusu olmaması ve kapasite artışı sonunda oluşacak yeni güç için mevcut iletim/dağıtım hattı ile mevcut bağlantı noktası ve gerilim seviyesinin kullanılması koşullarıyla kapasite artışına izin verilmektedir.

Kanundaki mevcut madde devreye alınmış santrallerin mevcut sahalarında kalmak koşuluyla kurulu güçlerini artırmak suretiyle en ekonomik ve verimli şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Mevzuat gereği EİE tarafından onaylanan santral sahalarına başka bir başvuru yapılması mümkün değildir. Dolayısıyla devredeki bu santralin kullanılmayan atıl durumdaki sahasının diğer bir şirket tarafından lisans süresi boyunca kullanılması zaten mümkün değildir.

Şu anda Türkiye'de yaklaşık 1.700 MW rüzgar kurulu gücü bulunmaktadır ve lisanslı tesislerin kapasite artışı sonucu gerçekleştirilebilecek ek kapasite toplamda 150 MW 'ın üzerinde değildir. Halihazırda yaklaşık 10.000 MW kurulu gücünde lisans piyasada iken bu kadarlık bir gücün operasyonel bir tesis söz konusu olduğundan yeniden yol, şalt tesisi, enerji nakil hattı inşa edilmesine gerek olmadan kısa sürede devreye alınması avantaj teşkil edecektir.

4) İletim Sistemi Sistem Kullanım Bedeli İndirimi ve Damga Vergisi Muafiyeti

Elektrik Piyasası Kanunu'nda iletim sistemi sistem kullanım bedelleri ve damga vergisi muafiyeti ile ilgili olarak aşağıdaki hüküm bulunmaktadır

31/12/2012 tarihine kadar işletmeye girecek üretim ve otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişilere aşağıdaki teşvikler sağlanır

1) Üretim tesislerinin, işletmeye giriş tarihlerinden itibaren beş yıl süreyle iletim sistemi sistem kullanım bedellerinden yüzde elli indirim yapılır.

2) Üretim tesislerinin yatırım döneminde, üretim tesisleriyle ilgili yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar damga vergisi ve harçtan müstesnadır.

İlgili kanun maddesinin YEK Kanunu kapsamına alınarak yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı üretim tesisleri için 31/12/2015 tarihine kadar uzatılması önerilmektedir.

5) Kaynak Türünün Belgelendirilmesine Yönelik Düzenleme

Nihai tüketiciler tükettikleri elektriğin yenilenebilir enerji kaynaklarından üretildiğini belirtmekle birlikte tedarikçiler tarafından kendilerine verilen beyanlar dışında ellerinde onaylı ve resmi bir belge bulunmamaktadır. Yeşil Elektrik satışına ilişkin herhangi bir düzenleme ve denetim mekanizması olmadığı için de tedarikçiler tarafından verilen bu beyanların doğruluğu sorgulanamamaktadır. Bu durum suistimale açık olup tüketici tarafında güvensizlik yaratmaktadır.

Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik enerjisi üreten lisans sahibi tüzel kişilerin ürettikleri enerjinin Elektrik Piyasasında satışında tüketicinin kullandığı elektriğin ne kadarının yenilenebilir enerji kaynaklarından kullanıldığına dair bir kayıt bulunmamaktadır. Oysa ki saatlik üretim ve tüketim bilgileri Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezince zaten kayıtlıdır ve mevcut yazılımda üretici-tüketici eşleştirilmesi yapılarak hızla kayıt altına alınabilir.

Yeşil Elektrik Tüketicisini ve Üreticisini korumak amacıyla resmi geçerliliği olan bir belgeye ihtiyaç duyulmaktadır. Düzenleyici otoritenin sorumluluk ve denetiminde geliştirilecek olan ve herhangi bir ticari değeri bulunmayan, kamu ve özel sektöre mali bir yük ve sorumluluk getirmeyecek bir "Kaynak Türü Belgesi" bu sorunun çözümü için etkin bir araç olacaktır.

6) Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Üretilen Elektrik Enerjisinin Öncelikli Satın Alınması

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Enerjisi Üreten lisans sahibi tüzel kişilerin ürettikleri elektriğin, Kamu veya Dağıtım Şirketleri tarafından ikili anlaşmalar yolu ile öncelikli ve/veya belirli bir oranda satın alınmasına zorunluluk getiren bir kanun veya yönetmelik maddesi yoktur.
Enerjide dışa bağımlılığın yüzde 74'ler seviyesinde olduğu ülkemizde, petrol ve doğal gazın neredeyse tümü, kömürün ise beşte biri ithal edilmektedir. Bu nedenle uluslar arası enerji fiyat hareketleri Türkiye'nin cari açığını doğrudan etkilemektedir. Bu durum karşısında hükümetimiz de enerjiden kaynaklanan cari açığı düşürmenin yolu olarak yerli ve yenilenebilir kaynaklarının payının artırılması konusundaki çalışmaları yoğunlaştıracaklarını programlarında açıkça belirtmişlerdir.

Ayrıca, 6 Eylül 2011 tarih ve 28046 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Yerli Ürün Kullanımı" hakkındaki Başbakanlık Genelgesi'nde ülkemiz ihtiyaçlarının yerli ürünlerden karşılanmasının ekonomimiz açısından büyük önem taşıdığı belirtilmekte ve bu çerçevede mevzuatımızda yerli ürün kullanımına yönelik mevcut hükümlerin uygulanmasına özen gösterilmesine ilave olarak, kamu kurum ve kuruluşlarınca gerçekleştirilecek mal alımlarına ilişkin uygulamalarda öncelilkli olarak yerli ürünlerin tercih edilmesi konusunda gereken duyarlılığın gösterilmesi istenmektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarımız elektriğini yenilenebilir kaynaklardan satın alarak, bu kaynakların ülkemiz enerji politikasındaki yeri ve önemine söylemlerinin yanında fiili olarak da yaptığı bu uygulamayla bir kez daha dikkatleri çekecektir.

7) YEK Elektrik Üretim Tesislerinde Kullanılan Aksamın Yurt İçinde İmalatı

5346 sayılı "Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanunun ekinde yer alan II sayılı Cetvele göre yurt içinde imal edilen aksamın ilave fiyatının belirlenmesi, belgelendirilmesi ve denetlenmesi ile ilgili usul ve esasların belirlenmesi amacıyla çıkarılan "Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Elektrik Enerjisi Üreten Tesislerde Kullanılan Aksamın Yurt İçinde İmalatı Hakkında Yönetmelik" şu anda uygulanamamaktadır.

Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından elektrik üreten şirketler YEKDEM için Yerli Katkı İlave fiyatları ile ilgili konunun çözüme kavuşmasını beklemektedirler. Kanun'da verilen alım garantili fiyatlar Yerli Katkı İlavesi olmadan YEK yatırımlarının kredi ödemelerini gerçekleştirmeleri için yeterli değildir.

Yönetmeliğin uygulamada yaşanan sorunlar doğrultusunda revize edilmesi ve konunun acilen çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Ayrıca, Kanun'da belirtilen ilave fiyatların 2019 yılından önce işletmeye giren tesisler için uygulanması satış hacmini artıracağı için bu alanda yapılacak yatırımların önünü açacaktır.

8) Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği Değişikliği

Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle 1 Aralık 2011 tarihinde uygulanmaya başlanan yönetmeliğin 110. Maddesi uyarınca piyasa katılımcıları negatif dengesizlik durumunda SGÖF ve SMF fiyatlarından yüksek olandan alış, pozitif dengesizlik durumunda SGÖF ve SMF fiyatlarından düşük olandan satış yapabilecektir. Doğası gereği saatlik üretim planını saatler öncesinden yüksek doğruluk oranıyla belirlemek Rüzgar Enerji Santralleri için mümkün olmamaktadır. Bu nedenle Rüzgar Enerji Santralleri sıklıkla dengesizliğe düşmekte; fazla veya eksik üretimleri için dengeleme fiyatları ile alım-satım yapmak zorunda kalmaktadırlar. Bu sistemin uygulanabilir olması için ülkemizde de dünya örneklerinde olduğu gibi izlenmesi gereken yol, saatlik üretim tahmininin üretilen enerjinin sisteme teslim edilme anına mümkün olduğu kadar yakın bir zamanda yapılmasıdır.

İlgili maddeyle getirilen uygulamanın, Yenilenebilir Enerji Kaynakları için eski Yönetmelik'teki haliyle uygulanması ya da üretimin gerçekleşeceği saatten 3 saat öncesine kadar saatlik üretim planlarını revize etme hakkının tanınması önerilmektedir.

9) İzin Süreçlerinde Yaşanan Problemler ve Çözüm Önerileri

Rüzgar Enerji Santralleri için Üretim Lisansı aldıktan sonra yatırımcının en zorlandığı konulardan birisi izin süreçlerinin zamanında eksiksiz olarak tamamlanmasıdır. Mevzuatta yer alan izinleri alabilmek için pek çok farklı kurumdan onay almak durumunda olan yatırımcılar, ülkemizdeki uzun bürokratik prosedürler nedeniyle oldukça karmaşık ve zaman alıcı süreçlerden geçmektedirler. Üreticiler, yatırım esnasında izinlerle ilgili mevzuatlarda yapılan değişiklikler nedeniyle de zor duruma düşmekte; Üretim Lisanslarında yer alan tesis tamamlama tarihlerinden önce santralleri devreye almaları gerektiğinden bazı durumlarda lisanslarını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadırlar.

EPDK tarafından Üretim Lisansının verilmesini takiben Rüzgar Enerji Santralleri için alınması gereken başlıca izinler aşağıda özetlenmektedir

Arazi İzinleri
Orman, hazine, tarım ve şahıs arazileri için farklı prosedürler yürütülmektedir.

Genelkurmay Başkanlığı İzni

27.12.2010 tarihinde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu ve TÜBİTAK arasında "Teknik Etkileşim Analizi" metodolojisini belirleyen "Rüzgar Enerji Santrallerinin Kurulmasının Haberleşme, Seyrüsefer ve Radar Sistemlerine Olan Etkileşimi Konusunda İzin Süreçlerinin Oluşturulmasına İlişkin Protokol" imzalanmıştır. Genelkurmay Başkanlığı tarafından tüm rüzgar enerji santrallerine bu çalışma sonuçlanıncaya kadar hiç bir santralin tesis edilmemesi gerektiği bildirilmiştir.

Söz konusu Protokol'ün 4.3 numaralı maddesinde, mevcut mevzuata göre lisans almış veya işletmede olan RES'lere ilişkin izlenecek usul ve esasların 4628 sayılı kanunda yapılacak bir değişiklik kapsamında ayrıca düzenleneceği ifade edilmektedir. Bununla birlikte, Protokol'ün 4.4. maddesinde, yasa değişikliği yapılıncaya kadar olan süreçte söz konusu RES'lere ilişkin olarak tatbik edilecek bir inceleme prosedürüne yer verilmektedir. Bu prosedür gereğince, Protokolün yürürlüğe giriş tarihinden itibaren işletmedeki RES'ler için 1 yıl, yatırımı devam eden RES'ler içinse 1 ay içinde TÜBİTAK BİLGEM'e müracaat edilmesi gerekmektedir.

Daha önce mevzuatta bulunmayan bu iznin, yatırımı devam eden santraller için de istenmesi ciddi sorunlara yol açmıştır. Mevzuatta son yapılan değişiklikle bu izin alınmadan proje onayı ve dolayısıyla rüzgar enerji santrallerinin kabulü de yapılamamaktadır Gerekli izinlerini alarak inşaat aşamasına gelen rüzgar santralleri yaklaşık bir yıldır TÜBİTAK BİLGEM tarafından yapılan Teknik Etkileşim Analizi sonuçlarını beklemektedir. Temmuz 2011'de başlanan Teknik Etkileşim Analizi çalışmalarının ne zaman sonuçlanacağı henüz belli değildir. Dolayısıyla mevcut durumda bu izin, yatırımına başlanmış pek çok proje için kritik önem arz etmektedir.

İmar Planı

Nihai onay öncesinde İmar Planı dosyasına eklenmek üzere projeden etkilenecek tüm kurumlardan olumlu görüş alınması zorunludur. Gerekli yazışmalar ve saha gezisi sonucu onay alınması gereken belli başlı kurumlar şunlardır

- Orman Bölge Müdürlüğü
- Tarım İl Müdürlüğü
- DSİ Bölge Müdürlüğü
- Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu
- Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
- TEDAŞ
- TEİAŞ
- Karayolları Bölge Müdürlüğü
- Genelkurmay Başkanlığı
- RTÜK
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevresel Etki Değerlendirmesi İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

– MTA İl Müdürlüğü
– Türkiye Kömür İşletmesi Genel Müdürlüğü.

Projenin yerine ve etkilediği alanlara bağlı olarak bu kurumların büyük bir kısmından olumlu görüş alınması gerekmektedir. Genelde görüş sorulan kurumlar RES sahasını görmek ve detaylı incelemek istemektedir. Her bir kurumla yazışmaların yapılması; yetkililerden randevu alınarak ekibin sahaya götürülmesi ve görüş yazılarının toplanması iyimser tahminlerle 4-6 ayı bulabilmektedir. Rüzgâr Enerji Santrallerinin nispeten yeni uygulamalar olması nedeniyle bazı kurumlarda yanlış yorumlardan kaynaklanan olumsuz durumlar da bu süreçleri uzatmaktadır. Projeden etkilenen tüm Kurumlardan olumlu görüş almadan İmar Planı'nın onaylanması ve dolayısıyla tesisin inşa edilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Kurum görüşlerinin "olumlu" olarak tamamlanması rüzgar enerji projelerinin hayata geçirilebilmesi için hayati önem taşımaktadır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın enerji tesislerine ilişkin bir genelge hazırladığını, söz konusu genelgede 50 MW üstü kurulu gücündeki santrallerin İmar Planı süreçlerinin Bakanlıkça yürütülebileceği; ancak 50 MW altı kurulu gücündeki santrallerin planlama süreçlerinin yerel idarelerde çözülmesine ilişkin hüküm yer aldığı ve bu genelgenin Bakanlık Makamında onayda olduğu bilgisi alınmıştır.

50 MW sınırı Genelkurmay Başkanlığı'nın eskiden uyguladığı değerlendirme sınırı baz alınarak oluşturulmuştur. Ancak bugün itibarıyla Genelkurmay Başkanlığı tüm rüzgar enerji santrallerini protokol kapsamında değerlendirmeye almaktadır.

50 MW sınırı Rüzgar Enerji Santralleri için Türkiye şartlarında çok büyük bir gücü ifade etmektedir. Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nde 10 MW altı rüzgar santralleri, küçük ölçekli santraller olarak değerlendirilmekte ve Yönetmelik Kapsam Dışı Kararı verilmektedir.

15.09.2011 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Orman Kanunu'nun 17. ve 18. Madde Uygulama Yönetmeliği'ne göre, Orman Arazilerinde kalan santral sahaları için ön izin ve kesin izin süreçleri yürütülmektedir. Yönetmeliğin Kısıtlamalar Başlıklı 35. Maddesi'nde "Bu Yönetmeliğe göre yalnızca okul, hastane, sağlık ocağı gibi bina izinlerinde, hidroelektrik santral tesislerinde santral binası, termik, doğal gaz çevrim, nükleer güç, rüzgar gibi enerji santralleri, katı atık bertaraf ve düzenli depolama tesisi, atık su arıtma, sokak hayvanları bakımevi, su arıtma, su dolum tesisi, liman geri hizmet alanı, havaalanı ve spor tesisi izinlerinde 1/1000 ölçekli mevzii imar planı veya ilgili idareden alınacak imar planı gerektiren yapı ve tesislerden olmadığına dair yazı istenir." hükmü yer almaktadır. Bu doğrultuda Orman Bölge Müdürlükleri yetkisindeki izin süreçleri, imar planı onaylarını beklemektedir.

Ancak, orman Arazilerinde yapılan imar planları, uygulamaya yönelik planlar değildir. Planlama ile yol olarak belirlenmiş alanlar, ifrazen parselden ayrılarak kamuya terk edilirler. Oysa, santral yolu olarak imar planına konu edilen yollar ve diğer kullanımlar, orman mülkiyetinde kalmaya devam etmekte olup; herhangi bir imar uygulamasına konu edilmemektedirler. Aynı zamanda Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdürlüğü'nce Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü'ne orman alanlarında kurulan rüzgar enerji santrallerinde yer alan yapı ve tesislerin ruhsata tabi olup olmadığına ilişkin görüş sorulmuş olup; bu görüş doğrultusunda verilen cevapta, kamu yatırımı olarak kabul edilen rüzgar santrali tesislerinin orman alanlarında yer alması durumunda ruhsata tabi olmadığı belirtilmektedir.

Bu durumda yapılan imar planı vaziyet planı niteliğindedir ve yasal bir yaptırımı bulunmamaktadır. 30.11.2011 tarihinde Orman Genel Müdürlüğü'nde yapılan şifai görüşmede de, izinlere esas olan imar planlarını mevzuatta yer alması sebebiyle talep ettiklerini, planları yorumlayacak ya da değerlendirecek nitelikte personellerinin bulunmadığını bildirmişlerdir. Yukarıda yer alan yönetmelik hükmüne göre, orman alanlarında yapılan tesisler için planı yapılmasını gerektiren yapı ve tesisler olmadığına dair yazı alınması halinde, kesin izin işlemi için plan onaylanması zorunluluğunun ortadan kalkacağı ifade edilmiştir. Bu bağlamda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Kentsel Planlama Genel Müdürlüğü'nün rüzgar santralleri orman izinleri için onaylı imar planına gerek olmadığına dair yazı vermesi durumunda orman izin sürecini kısaltacaktır.

Diğer İzinler

Rüzgar Enerji Santralleri için yukarıda bahsedilen izinler dışında Üretim Lisansı alınmadan önce TEİAŞ tarafından verilen bağlantı görüşü kapsamında TEİAŞ ile Sistem Bağlantı Anlaşması'nın imzalanması; TEİAŞ tarafından Enerji Nakil Hattı Güzergah Tespiti ve Fider Yer Tesliminin yapılması; Enerji Nakil Hattı güzergahındaki arazilerin kamulaştırılması ve hattın uzunluğuna bağlı olarak Enerji Nakil Hattı için "ÇED Gerekli Değildir Belgesi" veya "ÇED Olumlu Kararı"nın alınması gibi süreçleri de tamamlamak gereklidir.
Proje sahasının birden fazla il sınırı içerisinde yer alması durumunda tüm bu izinler ilgili illere bağlı Kurumlarda aynı anda yürütülmelidir. Prosedürün tekrar edilmesinin yanısıra bazı durumlarda iller bazında izin süreçleri için farklı uygulamaların olması nedeniyle bu durum izin sürelerini ciddi şekilde uzatabilmektedir.

İzin süreçlerinin tamamlanamaması ve dolayısıyla Üretim Lisansının iptal edilmesi sadece rüzgar enerjisi yatırımcısı için değil ülke ekonomisi için de ciddi zararlara yol açmaktadır. Üretim lisansında yer alan tesis tamamlama süresi boyunca gerçekleştirilemeyen bir proje, mevcut lisansın iptal edilip yeni lisans müracaatları açılana ve aynı bölge için yeni bir lisans verilene kadar bu sahadaki kapasitenin yıllarca atıl kalması anlamına gelmektedir. Bu nedenle izinlerle ilgili bürokratik süreçlerin kısaltılması ve sadeleştirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Lisans iptallerini önlemek ve aynı zamanda lisans müracaatları sırasında yatırımı yapabilecek donanıma sahip ciddi yatırımcıları belirlemek için yatırım başladıktan sonra projenin gerçekleşmesine engel teşkil edecek kritik izinlerin lisanslamadan önce talep edilmesi de oldukça faydalı olacaktır. Bu kapsamda gerekli onayları almanın zorluğu göz önünde bulundurularak Genelkurmay Başkanlığı İzni ve İmar Planına Esas Kurum Görüşlerinin lisans müracaatında istenmesi RES projelerinin gerçekleşme oranını artıracaktır.

Bu izinleri aldıktan sonra Üretim Lisansına kavuşacak olan yatırımcılar; geri kalan izinleri çok daha kolay ve daha kısa sürede alabilecek ve yatırım süreleri de kayda değer şekilde kısalacaktır.

10) Merkezi Tahmin Sistemi

01.12.2009 tarihinde uygulamasına başlanılan Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği kapsamında tüm sistem kullanıcılarının bir sonraki günün her saati için saat 1130'a kadar günlük üretim programlarını sistem işletmecisine bildirmesi gerekmektedir. Rüzgar santralleri için 35,5 saat sonrasının üretim tahmininin sağlıklı olması beklenemez.

Mevcut durumda rüzgar santrali işletmecileri tahmin hizmeti veren şirketlerden bu hizmeti almaktadırlar ancak farklı şirketlerle çalışıldığı için farklı istatistiki ve meteorolojik modeller kullanılarak elde edilen tahminler Sistem İşletmecisine bildirilmekte ve sistem için sağlıklı bir veri sağlanamamaktadır. Bu yüzden, Sistem İşletmecisinin rüzgar santrali işletmecileri tarafından gönderilen bu tahminlerle, sistemi dengede tutabilmesi ek maliyet ve çaba gerektirmektedir.

Ülkemizde bulunan rüzgar enerjisi potansiyelinin tamamının sisteme entegrasyonu ve rüzgar enerjisinin diğer enerji kaynakları ile dengelenerek maksimum verimle kullanılabilmesi için üretim tahminlerinin Sistem İşletmecisi bünyesinde kurulacak merkezden üretime en yakın zamanda yapılması ya da üretim tahmin hizmetinin Sistem İşletmecisi tarafından alınması ve tahmin hizmeti bedelinin rüzgar santrali işleten tüzel kişilikler tarafından karşılanması daha uygun bir çözüm olacaktır.

Üretim tahmin sistemi ile yapılan tahminler gerçekleşme zamanına daha yakın alınabileceği için tahminlerde daha az sapma olacak ve dengelemenin daha iyi yapılabilmesine olanak sağlanacaktır. En önemlisi, iletim sistemi işletme güvenliği artacak ve elektrik sistemine daha fazla yenilebilir enerji kaynağının bağlanması mümkün olacaktır.

Ayrıca; bugüne kadar TÜBİTAK ve Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü tarafından aynı amaç için harcanmış olan milyonlarca dolarlık altyapı yatırımları da etkin bir şekilde ve amacına uygun olarak kullanılmaya başlanabilecektir.

SONUÇ BİLDİRGESİ

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği (TÜREB) tarafından düzenlenen (TÜRES 2012/1) TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ SEKTÖR BULUŞMASI "İşletmede ve İnşa Halindeki Rüzgar Enerji Santralleri" konulu değerlendirme toplantısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı 1 Nolu Toplantı Salonu'nda sektörün önde gelen temsilcilerinin katılımı ile 17 Ocak 2012 Salı günü gerçekleşmiştir.
Toplantıda yapılan konuşmalar ile sektör katılımcılarının dile getirdiği temel konular aşağıda değerlendirilmiştir. 2012 ve sonrasında sektörün hız kazanması için kamudan beklentisi şöyle olmuştur:

–T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından Yerli Katkı ile ilgili uygulanabilir bir ikincil mevzuat hazırlaması,

–TBMM Enerji Komisyonu tarafından Yerli Teşvik ile ilgili Kanunun 2012 yılı içinde 2020'ye kadar uzatılması,

–Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından radarla ilgili süreçlerin hızlandırılması,

–Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) tarafından rüzgarla ile ilgili havza planlamasına ilişkin yol haritasının hazırlanması,

Toplantı sonrası ortaya çıkan bu beklentilerin 2012 yılı içerisinde bu taleplerin karşılanmasını ve sektörün hizmetine sunulmasını durumunda sektördeki yatırımcıların ve sektöre yatırım yapmayı bekleyen firmaların önü açılacak ve rüzgar sektörü ivme kazanacaktır.

BASIM SPONSORLARI

BORUSAN — EnBW Enerji Ortaklığı

dH demirer holding

Duratek® EPOKSİ VE POLİÜRETAN SİSTEMLER

GAMA GAMA ENERJİ A.Ş.

GÜNGÖR ELEKTRİK Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.

NORDEX We've got the power.

re-consult® part of the Natural Power group

Pema
WELDING AUTOMATION

ASKAYNAK
AUTOMATION

Eczacıbaşı | LINCOLN ELECTRIC

TÜRKİYE RÜZGAR ENERJİSİ BİRLİĞİ
TURKISH WIND ENERGY ASSOCIATION

Ehlibeyt Mah. 1271.Sok. Sümer İş Merkezi No:15 Kat:5 Balgat 06520 ANKARA
+90 312-474 02 74 +90 312-474 02 75 info@tureb.com.tr
www.tureb.com.tr